HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

3 martie 2010*

În cauzele conexate T-102/07 și T-120/07,

Freistaat Sachsen (Germania), reprezentat de C. von Donat și de G. Quardt, avocați,

reclamant în cauza T-102/07,

MB Immobilien Verwaltungs GmbH, cu sediul în Neukirch (Germania), reprezentată inițial de G. Brüggen și ulterior de A. Seidl, K. Lengert și W. T. Sommer, avocați,

MB System GmbH & Co. KG, cu sediul în Nordhausen (Germania), reprezentată de G. Brüggen, avocat,

reclamante în cauza T-120/07,

* Limba de procedură: germana.

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnii K. Gross și T. Scharf, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect cereri de anulare a Deciziei 2007/492/CE a Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind ajutorul de stat C 38/2005 (ex NN 52/2004) acordat de Germania grupului Biria (JO L 183, p. 27),

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din domnul O. Czúcz (raportor), președinte, doamna I. Labucka și domnul K. O'Higgins, judecători,

grefier: doamna T. Weiler, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 ianuarie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic și istoricul cauzei

1. *Reglementarea comunitară*

1 Articolul 87 CE prevede:

„(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

[...]

(3) Pot fi considerate compatibile cu piața comună:

(a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut;

[...]

(c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun […]"

2 Punctul 2 din Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO 1999, C 288, p. 2, denumite în continuare „Liniile directoare din 1999") prevede următoarele:

„Sensul expresiei «întreprindere aflată în dificultate»

(4) Nu există o definiție comunitară a «întreprinderii aflate în dificultate». Cu toate acestea, în sensul prezentelor linii directoare, Comisia consideră că o întreprindere se află în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse financiare proprii sau cu resursele pe care le poate obține de la proprietarii/acționarii și de la creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția din exterior a autorităților publice, o vor condamna, aproape sigur, la ieșirea din afaceri în termen scurt sau mediu.

(5) În special, o întreprindere este considerată, în orice caz și indiferent de dimensiunea ei, că se află în dificultate, în sensul prezentelor linii directoare, în următoarele situații:

(a) o societate ai cărei asociați au răspundere limitată, în care mai mult de jumătate din capitalul subscris a dispărut, iar peste un sfert din acest capital a fost pierdut în ultimele 12 luni

sau

(b) o societate comercială cu răspundere nelimitată, atunci când mai mult de jumătate din fondurile proprii, așa cum reies din contabilitatea societății, a dispărut, iar peste un sfert din aceste fonduri au fost pierdute în ultimele 12 luni

sau

(c) indiferent de tipul societății comerciale în cauză, în cazul în care îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul unei proceduri colective întemeiate pe insolvență.

(6) Dificultățile unei întreprinderi se manifestă în mod obișnuit prin creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea inventarelor pe stocuri, supracapacitate, flux de capital în declin, îndatorare crescută, creșterea cheltuielilor financiare și scăderea sau dispariția valorii activului net. În cazuri foarte grave, o

întreprindere poate să fi devenit deja insolvabilă sau poate face obiectul unei proceduri colective prevăzute de legislația națională și întemeiate pe insolvență. În acest din urmă caz, prezentele linii directoare se aplică oricărui ajutor intervenit în contextul respectivei proceduri și care conduce la menținerea în activitate a întreprinderii. În toate situațiile, o întreprindere este eligibilă numai în urma verificării imposibilității acesteia de a se redresa prin resurse proprii sau cu fonduri obținute de la proprietari/acționari sau de la creditorii săi.

[...]" [traducere neoficială]

3 În ce privește schemele de ajutor pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), punctul 4 din Liniile directoare din 1999 prevede:

„4.1. Principii generale

(64) Comisia autorizează scheme de ajutoare de salvare și/sau de restructurare pentru întreprinderi aflate în dificultate numai în favoarea [IMM-urilor], în sensul definiției comunitare. Sub rezerva următoarelor dispoziții speciale, [punctele] 2 și 3 sunt aplicabile pentru a aprecia compatibilitatea respectivelor scheme. Orice ajutor care se acordă în cadrul unei scheme, dar nu îndeplinește una dintre condițiile respective, trebuie notificat individual și trebuie aprobat în avans de către Comisie.

4.2. Eligibilitate

(65) În cadrul sistemelor care urmează să fie autorizate și în cazul în care nu se prevede altfel în normele sectoriale, vor fi scutite de notificare individuală numai ajutoarele în favoarea IMM-urilor care îndeplinesc cel puțin unul dintre cele trei criterii stabilite la [alineatul] (5). Ajutoarele către întreprinderi care nu îndeplinesc nici unul dintre cele trei criterii trebuie notificate individual Comisiei, astfel încât aceasta să poată evalua dacă acestea pot fi considerate întreprinderi aflate în dificultate.

[...]" [traducere neoficială]

4 Punctul 6 din Liniile directoare din 1999 privește măsurile adecvate în sensul articolului 88 alineatul (1) CE. În ce privește adaptarea schemelor de ajutoare pentru salvare sau restructurare, acesta prevede următoarele:

„(94) Statele membre trebuie să își adapteze schemele existente de ajutoare de salvare și restructurare care vor fi în vigoare după 30 iunie 2000 pentru a le face compatibile cu prezentele linii directoare și în special cu dispozițiile [punctului] 4 ulterior acestei date.

(95) Pentru a permite Comisiei să controleze această adaptare, statele membre transmit acesteia, anterior datei de 31 decembrie 1999, o listă a tuturor acestor scheme. Ulterior și în orice caz anterior datei de 30 iunie 2000, acestea trebuie să transmită informații suficiente pentru a permite Comisiei să verifice dacă

schemele au fost modificate potrivit prezentelor linii directoare." [traducere neoficială]

2. *Schema de ajutoare aprobată*

5 Bürgschaftsrichtlinien des Freistaates Sachsen für die Wirtschaft und die freien Berufe sowue die Land- und die Forstwirtschaft (directivele privind garanțiile acordate de Freistaat Sachsen pentru economie și profesii liberale, precum și pentru agricultură și silvicultură) prevăd două variante de garanții: pe de o parte, garanții cu titlu de ajutoare pentru funcționare și pentru investiții regionale (denumite în continuare „varianta ajutoarelor regionale") și, pe de altă parte, garanții cu titlu de ajutoare pentru salvare și restructurare (denumite în continuare „varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare"). Comisia Comunităților Europene a aprobat respectivele directive ale Freistaat Sachsen prin decizia SG (93) D/9273 din 7 iunie 1993 privind ajutorul de stat nr. 73/93. Prin urmare, este vorba despre o schemă de ajutoare aprobată (denumită în continuare „schema de ajutoare aprobată"). În decizia menționată din 7 iunie 1993, Comisia arată că garanțiile acordate întreprinderilor al căror garant, în calitate de operator diligent, cunoștea sau trebuia să cunoască faptul că acestea se află în dificultate reprezintă un ajutor care nu intră în domeniul de aplicare al deciziei respective și care ar trebui notificat individual Comisiei.

6 Schema de ajutoare aprobată a fost adaptată la Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, în versiunea acestora din 1994 (JO 1994, C 368, p. 12, denumite în continuare „Liniile directoare din 1994"). Astfel, la 13 martie 1996, Comisia a adoptat Decizia 96/475/CE privind compatibilitatea cu piața comună a garanțiilor de stat în favoarea proiectelor de restructurare (inclusiv a proiectelor de reorganizare și de consolidare) a marilor întreprinderi aflate în dificultate, acordate în cadrul sistemelor de garanții ale landurilor Saxonia Superioară, Saxonia Inferioară, Renania de Nord-Westfalia, Renania Palatinat, Bavaria, Bremen, Mecklemburg-Pomerania Occidentală, Schleswig-Holstein și Saxonia (JO L 194, p. 25), în care se stabilește că acordarea de garanții în scopul restructurării marilor întreprinderi aflate în dificultate, în cadrul unei directive privind garanțiile precum cea emisă de Freistaat Sachsen, trebuie notificată individual Comisiei. În ce privește definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate, această decizie face trimitere la criteriile prevăzute de Liniile directoare din 1994.

Prin scrisoarea din 19 decembrie 1996, Republica Federală Germania a confirmat că decizia respectivă a fost corect transpusă de Freistaat Sachsen.

7 Considerând că definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate este vagă, autoritățile germane și Comisia au considerat necesar să clarifice această noțiune în vederea aplicării programelor de garantare ale landurilor germane. Acest aspect a făcut obiectul unei scrisori a Comisiei din 2 martie 1998.

8 În scrisoarea menționată, Comisia a propus măsuri adecvate pentru aplicarea directivelor privind garanțiile landurilor germane, între care se numără schema de ajutoare aprobată și în special definiția următoare a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate (denumită în continuare „măsura adecvată E 16/94”):

„În vederea aplicării normelor citate anterior în materie de garanții, se consideră că o întreprindere se află în dificultate atunci când este îndeplinit unul dintre următoarele criterii:

— întreprinderea vizată este în stare de insolvență sau este supraîndatorată în sensul [Konkursordnung (Regulamentul german privind falimentul)] sau [al Einführungsgesetz zur Insolvenzordnung (Legea de punere în aplicare a Codului insolvenței)];

— mai mult de jumătate din capitalurile proprii contabilizate, în cazul societăților de persoane, sau, în cazul societăților de capitaluri, mai mult de jumătate din capitalul social a fost epuizat prin pierderi în sensul articolului 92 [din Aktiengesetz (Legea germană privind societățile pe acțiuni)] și al articolului 49 [din Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (Legea germană privind societățile cu răspundere limitată)], iar 25 % din acest capital a fost epuizat în cursul ultimelor douăsprezece luni anterioare cererii de acordare a unei garanții.

În plus, la aplicarea acestei noțiuni, trebuie să se ia în considerare în raport cu normele bugetare, iar garantul trebuie să verifice [următoarele elemente] în fiecare caz particular:

— ca regulă generală, o garanție nu poate fi acordată atunci când există o probabilitate mare să se facă apel la garant (articolul 39 din Instrucțiunile administrative provizorii privind normele bugetare ale federației și dispozițiile corespunzătoare din normele bugetare ale landurilor); în consecință, o garanție nu poate fi acordată în favoarea unor întreprinderi aflate în dificultate în sensul criteriilor precizate mai sus decât atunci când garantul constată, pe baza unei expertize efectuate de un expert contabil (independent) și care ia în considerare împrumutul garantat, că perspectivele de continuare a activității întreprinderii beneficiare sunt pozitive;

— cu ocazia acordării garanției, trebuie verificat, în fiecare caz particular, dacă nicio altă finanțare nu este posibilă pe piața de capital."

9 Republica Federală Germania a confirmat utilizarea acestei definiții a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate într-o scrisoare din 29 iunie 1998.

10 Pe de altă parte, într-o scrisoare din 11 noiembrie 1998 adresată de Comisie Republicii Federale Germania, se precizează următoarele referitor la noțiunea de întreprindere aflată în dificultate:

„În ce privește anumite aspecte care încă nu au fost clarificate definitiv și în special chestiunea definiției întreprinderii aflate în dificultate și aplicarea normei *de minimis* în cazul garanțiilor pentru întreprinderi aflate în dificultate, Comisia propune să se aștepte adoptarea modificării Liniilor directoare privind ajutoarele pentru salvare și

restructurare. După adoptarea deciziei, problemele nesoluționate încă vor fi adaptate la aceste linii directoare în măsura necesară."

11 Ulterior, schema de ajutoare aprobată a fost adaptată la Liniile directoare din 1999. În conformitate cu măsurile adecvate prevăzute la punctul 6 din Liniile directoare din 1999 (a se vedea punctul 4 de mai sus), Republica Federală Germania a transmis Comisiei, prin scrisoarea din 1 decembrie 1999, o listă a schemelor de ajutoare care urmau să rămână în vigoare după 30 iunie 2000 și în cazul cărora se impunea adaptarea la măsurile adecvate menționate (denumită în continuare „scrisoarea din 1 decembrie 1999"). Această listă cuprindea schema de ajutoare aprobată. Prin scrisoarea din 20 ianuarie 2000 (denumită în continuare „scrisoarea din 20 ianuarie 2000"), Republica Federală Germania a acceptat măsurile adecvate menționate. În plus, în conformitate cu alineatul (95) din Liniile directoare din 1999, Republica Federală Germania a transmis de asemenea Comisiei diferite documente privind această problemă (scrisorile din 30 iunie 2000, din 11 decembrie 2000 și din 26 martie 2001), care atestă adaptarea schemelor de ajutor germane existente la măsurile adecvate menționate.

12 În acest context, Republica Federală Germania a transmis de asemenea, prin scrisoarea din 30 iunie 2000 (denumită în continuare „scrisoarea din 30 iunie 2000"), o Prüfraster für staatliche Bürgschaften aus den Bürgschaftsrichtlinien des Bundes und der Länder (grilă de control pentru garanțiile publice cuprinse în directivele federației și în cele ale landurilor privind garanțiile, denumită în continuare „grila de control").

3. *Întreprinderile în cauză*

13 Grupul Biria își exercita activitatea în sectorul producției și al distribuției de biciclete.

14 Prima reclamantă din cauza T-120/07, MB Immobilien Verwaltungs GmbH (denumită în continuare „MB Immobilien"), succede în drepturi societății Biria AG (nouă), fosta societate-mamă a grupului Biria.

15 Biria AG (nouă) a fost înființată în 2003 în urma fuziunii dintre Biria AG (fostă) și Sachsen Zweirad GmbH, întreprinderea fiind redenumită inițial Biria GmbH, apoi Biria AG (nouă). Unicul proprietar al Biria AG (nouă) era domnul Mehdi Biria.

16 A doua reclamantă din cauza T-120/07, MB System GmbH & Co. KG, succede în drepturi Bike Systems GmbH & Co., Thüringer Zweiradwerk KG (denumită în continuare „Bike Systems"), care era una dintre cele mai importante întreprinderi din grupul Biria. MB System se ocupa exclusiv de fabricarea bicicletelor, iar o altă întreprindere din cadrul grupului se ocupa de comercializarea acestora.

4. *Măsurile în cauză*

17 Între martie 2001 și decembrie 2003, grupul Biria a primit trei contribuții financiare.

18 În primul rând, în martie 2001, gbb Beteiligungs AG (denumită în continuare „gbb"), filială a Deutsche Ausgleichsbank, bancă germană de drept public ce are misiunea de a acorda subvenții de interes public în favoarea economiei germane, a acordat un

aport pasiv în valoare de aproximativ 2 070 732 de euro în favoarea Bike Systems, valabil până la sfârșitul anului 2010 (denumit în continuare „măsura 1”).

19 În al doilea rând, la 23 martie 2003, în temeiul schemei de ajutoare aprobate, Freistaat Sachsen a acordat o garanție de 80 % pentru un credit de exploatare de 5,6 milioane de euro în favoarea Sachsen Zweirad, cu scadența stabilită inițial pentru sfârșitul anului 2008 (denumită în continuare „măsura 2”). Această garanție a fost retrasă la 5 ianuarie 2004 și a fost înlocuită cu o garanție în favoarea Biria GmbH (a se vedea punctul 20 de mai jos).

20 În al treilea rând, la 9 decembrie 2003, Freistaat Sachsen a acordat o garanție de 80 % pentru un credit de exploatare de 24 875 000 de euro în favoarea Biria GmbH (denumită în continuare „măsura 3”), cu efect din data de 5 ianuarie 2004, de asemenea în temeiul schemei de ajutoare aprobate, prin intermediul restituirii garanției acordate Sachsen Zweirad în cadrul măsurii 2.

5. *Procedura administrativă*

21 În lunile iulie și august 2003, Comisia a fost sesizată cu reclamații care menționau o garanție acordată grupului Biria și participații publice în întreprinderile din grup.

22 Prin scrisoarea din 9 septembrie 2003, Comisia a solicitat informații Republicii Federale Germania. Aceasta din urmă a dat curs solicitării.

23 La 18 octombrie 2004, Comisia a adresat Republicii Federale Germania o somație de furnizare de informații suplimentare deoarece avea rezerve cu privire la conformitatea măsurilor de ajutor acordate grupului Biria cu schemele de ajutoare pe baza cărora se pretindea că ar fi fost acordate. Drept răspuns la somația de furnizare a informațiilor, Republica Federală Germania a prezentat informații suplimentare prin scrisoarea din 31 ianuarie 2005 (denumită în continuare „scrisoarea din 31 ianuarie 2005"). Prin scrisoarea din 31 ianuarie 2005, Republica Federală Germania a informat Comisia că măsura 3 fusese acordată de asemenea în temeiul schemei de ajutoare aprobate.

24 La 20 octombrie 2005, Comisia a inițiat procedura oficială de investigare cu privire la trei pretinse măsuri de ajutor de stat. În aceeași decizie, Comisia și-a exprimat opinia potrivit căreia mai multe alte măsuri de ajutor, care se presupune că au fost acordate ilegal, fie nu constituie ajutor, fie au fost acordate cu respectarea schemei de ajutoare aprobate. Decizia Comisiei de deschidere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 5 ianuarie 2006 (JO C 2, p. 14). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile privind posibilele măsuri de ajutor. Diferite societăți care au formulat reclamații și-au depus observațiile, care au fost transmise Republicii Federale Germania prin scrisorile din 6 februarie 2006 și din 2 martie 2006, la care aceasta din urmă a răspuns prin scrisorile din 5 aprilie 2006 și, respectiv, din 12 mai 2006.

25 Republica Federală Germania a răspuns cu privire la inițierea procedurii oficiale de investigare prin scrisoarea din 23 ianuarie 2006 (denumită în continuare „scrisoarea din 23 ianuarie 2006").

26 Printr-o scrisoare din 6 februarie 2006, Comisia a solicitat Republicii Federale Germania informații suplimentare, pe care statul membru menționat le-a prezentat prin scrisoarea din 5 aprilie 2006. Comisia a trimis Republicii Federale Germania o altă solicitare de informații la 19 iulie 2006, la care Germania a răspuns prin scrisoarea din 25 septembrie 2006.

6. *Decizia atacată*

27 La 24 ianuarie 2007, Comisia a adoptat Decizia 2007/492/CE privind ajutorul de stat C 38/2005 (ex NN 52/2004) acordat de Germania grupului Biria (JO L 183, p. 27, denumită în continuare „decizia atacată"). Dispozitivul deciziei atacate prevede:

„Articolul 1

Ajutorul de stat acordat [de Republica Federală Germania] societăților [Bike Systems], [Sachsen Zweirad] și Biria GmbH (în prezent Biria AG) nu este compatibil cu piața comună. Ajutorul constă în următoarele măsuri:

(a) măsura 1: o participație pasivă de 2 070 732 EUR acordată societății [Bike Systems]. Elementul de ajutor este egal cu diferența dintre rata dobânzii de referință plus 1 000 de puncte de bază și remunerația pentru participația pasivă acordată (remunerația fixă plus 50 % din remunerația variabilă);

(b) măsura 2: o garanție în valoare de 4 480 000 EUR acordată societății [Sachsen Zweirad]. Elementul de ajutor este egal cu diferența dintre rata dobânzii de referință plus 800 de puncte de bază și rata dobânzii la care a fost acordat împrumutul garantat;

(c) măsura 3: o garanție de 19 900 000 EUR acordată societății Biria GmbH (în prezent Biria AG). Elementul de ajutor este egal cu diferența dintre rata dobânzii de referință plus 700 de puncte de bază și rata dobânzii la care a fost acordat împrumutul garantat.

Articolul 2

(1) [Republica Federală Germania] va adopta toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiar ajutorul menționat la articolul 1 și pus la dispoziție beneficiarului în mod ilegal.

(2) Participația pasivă și garanția acordate societății Biria GmbH (în prezent Biria AG) va fi suspendată timp de două luni în urma notificării [a se citi «vor înceta în termen de două luni de la notificarea»] prezentei decizii.

[...]"

28 Motivele formulate în susținerea deciziei atacate sunt, în esență, următoarele. În ce privește măsura 1, Comisia a considerat că dobândirea de participații de către gbb era imputabilă statului și favoriza Bike Systems, întrucât aceasta nu le-ar fi putut obține de pe piață în aceleași condiții. Comisia invocă punctul 3.2 din Comunicarea privind aplicarea articolelor 87 [CE] și 88 [CE] ajutoarelor de stat sub formă de garanții (JO 2000, C 71, p. 14) și consideră că această participare trebuie considerată în întregime drept un element de ajutor, întrucât Byke Systems se afla în dificultate la momentul dobândirii de participații, iar riscul asociat era de așa natură încât niciun investitor dintr-o economie de piață nu ar fi dobândit aceste participații. Referitor la măsurile 2 și 3, Comisia a considerat că beneficiarii erau întreprinderi mari care, la momentul în care garanțiile respective au fost acordate, se aflau în dificultate potrivit criteriilor din Liniile directoare din 1999 și în special potrivit celor prevăzute la alineatul (6) din acestea. Prin urmare, garanțiile menționate nu ar fi intrat în domeniul de aplicare al schemei de ajutoare aprobate, ci ar fi trebuit notificate individual Comisiei. În plus, Comisia a constatat, pentru măsurile 1, 2 și 3, că derogările prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3) CE nu erau aplicabile și că, între altele, nu i-a fost furnizată nicio informație, în special în ce privește punerea în aplicare a unui plan de restructurare precum cel impus de Liniile directoare din 1999. Pe de altă parte, cu privire la măsurile 2 și 3, în decizia atacată, Comisia arată că, întrucât Sachsen Zweirad a beneficiat de un ajutor pentru restructurare în aprilie 1996 și în martie 1998, acordarea celor două garanții în cauză nu respectă principiul ajutorului unic, dat fiind că au trecut

mai puțin de 10 ani de la sfârșitul restructurării și că în speță nu exista nicio împrejurare excepțională. Prin urmare, potrivit Comisiei, Liniile directoare din 1999 nu au fost respectate.

Procedura și concluziile părților

29 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 5 și la 16 aprilie 2007, înregistrate sub numerele T-102/07 și, respectiv, T-120/07, Freistaat Sachsen, pe de o parte, și MB Immobilien și MB System, pe de altă parte, au introdus prezenta acțiune.

30 Prin înscris separat depus la grefa Tribunalului la 13 august 2007, MB Immobilien a introdus o cerere de măsuri provizorii având ca obiect suspendarea executării deciziei atacate. Această cerere a fost respinsă prin Ordonanța președintelui Tribunalului din 11 octombrie 2007 și s-a dispus soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.

31 Prin Ordonanța președintelui Camerei a patra a Tribunalului din 24 noiembrie 2008, după ascultarea părților, cauzele T-102/07 și T-120/07 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii, conform articolului 50 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

32 În cauza T-102/07, Freistaat Sachsen solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate în ce privește măsurile 2 și 3;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

33 În cauza T-120/07, MB Immobilien și MB System solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

34 În cauza T-102/07, Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea Freistaat Sachsen la plata cheltuielilor de judecată.

35 În cauza T-120/07, Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea MB Immoblilien și a MB System la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

36 Acțiunea din cauza T-102/07 cuprinde trei motive. Primul motiv este întemeiat pe încălcarea dreptului comunitar care se bazează pe o interpretare incorectă a schemei de ajutoare aprobate. Acest motiv cuprinde trei aspecte. În cadrul primului aspect, Freistaat Sachsen contestă neaplicarea măsurii adecvate E 16/94. În cadrul celui de al doilea aspect, reclamantul invocă nemotivarea. În cadrul celui de al treilea aspect, acesta arată că întreprinderile vizate nu au calitatea de întreprinderi aflate în dificultate în sensul schemei de ajutoare aprobate. Al doilea motiv este întemeiat pe o apreciere incorectă a situației de fapt cu privire la dificultățile întreprinderilor în cauză. Acesta cuprinde două aspecte. În cadrul primului aspect, Freistaat Sachsen susține că decizia atacată este contrară practicii Comisiei. În cadrul celui de al doilea aspect, Freistaat Sachsen invocă o apreciere incorectă a criteriilor prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. Al treilea motiv este întemeiat pe nemotivare în ce privește valoarea elementului de ajutor.

37 Acțiunea din cauza T-120/07 cuprinde de asemenea trei motive. Primul motiv este întemeiat pe o încălcare a dreptului comunitar din cauza unei interpretări eronate a schemei de ajutoare aprobate. Al doilea motiv se întemeiază pe o apreciere eronată a faptelor în ce privește dificultățile întreprinderilor beneficiare. Al treilea motiv este întemeiat pe o încălcare a obligației de motivare. Acesta cuprinde patru aspecte. În cadrul primului aspect, MB Immobilien și MB System susțin că, fără a motiva acest fapt, Comisia s-a îndepărtat de Liniile directoare din 1999. În cadrul celui de al doilea aspect, MB Immobilien și MB System invocă nemotivarea în temeiul măsurii adecvate E 16/94. În cadrul celui de al treilea aspect, acestea invocă nemotivarea deciziei Comisiei de a se îndepărta de măsura adecvată E 16/94. În cadrul celui de al patrulea aspect, reclamantele invocă o eroare gravă de motivare în ceea ce privește determinarea valorii ajutoarelor care trebuie recuperate.

38 Trebuie constatat că argumentele formulate de Freistaat Sachsen în cadrul acțiunii din cauza T-102/07 și cele formulate de MB Immobilien și de MB System în cadrul acțiunii din cauza T-120/07 se suprapun în mare măsură, chiar dacă motivele invocate de Freistaat Sachsen nu privesc decât măsurile 2 și 3, în timp ce motivele invocate de MB Immobilien și de MB System au legătură și cu măsura 1. În primul rând, motivele invocate de aceștia privesc, în raport cu măsurile 2 și 3, o încălcare a schemei de ajutoare aprobate, întemeiată pe pretinsa neaplicare a definiției restrictive a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 și pe aplicarea, în schimb, a definiției cuprinse în Liniile directoare din 1999 și, în special, a indiciilor stabilite la alineatul (6) din acestea. În al doilea rând, reclamanții susțin că au fost săvârșite erori vădite de apreciere de către Comisie atunci când a calificat întreprinderile beneficiare drept întreprinderi aflate în dificultate. În al treilea rând, ar fi existat o încălcare a obligației de motivare. Motivele invocate de reclamanți vor fi analizate în cele ce urmează în ordinea de mai sus.

1. *Cu privire la motivele întemeiate pe neaplicarea definiției noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94*

Argumentele părților

39 Reclamanții nu contestă faptul că întreprinderile aflate în dificultate sunt excluse de la varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate. Totuși, acestea susțin, în esență, că ar fi trebuit ca analiza Comisiei potrivit căreia întreprinderile beneficiare ale măsurilor 2 și 3 se aflau în dificultate să se bazeze pe criteriile aferente măsurii adecvate E 16/94, iar nu pe cele prevăzute la alineatele (4)-(6) din Liniile directoare din 1999, pretins mai laxe.

40 Potrivit Freistaat Sachsen, conform jurisprudenței, Comisia era obligată să examineze măsurile 2 și 3 în temeiul condițiilor din schema de ajutoare aprobată (Hotărârea Curții din 5 octombrie 1994, Italia/Comisia, C-47/91, Rec., p. I-4635). Or, în decizia atacată, Comisia a concluzionat în sensul incompatibilității măsurilor 2 și 3 cu schema de ajutoare aprobată nu în temeiul definiției noțiunii de întreprindere aflată

în dificultate care reiese din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, ci în temeiul criteriilor stabilite la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. Astfel, Comisia ar fi supraestimat întinderea puterii sale de apreciere în cadrul aplicării concrete a unei scheme de ajutoare pe care totuși o aprobase anterior.

41 Freistaat Sachsen amintește că schema de ajutoare aprobată cuprinde două variante: pe de o parte, varianta ajutoarelor regionale și, pe de altă parte, varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare. Măsurile 2 și 3 ar fi fost acordate în cadrul variantei ajutoarelor regionale, astfel încât definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate rezultată din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 ar fi trebuit aplicată.

42 În primul rând, Freistaat Saschsen se întemeiază pe interpretarea situației de fapt existente și pe corespondența anterioară Liniilor directoare din 1999.

43 Astfel, Freistaat Saschsen arată că inițial, în decizia SG (93) D/9273, întreprinderea aflată în dificultate ar fi fost definită drept orice întreprindere al cărei garant, în calitate de operator diligent, știe sau ar trebui să știe că se află în dificultate.

44 Potrivit Freistaat Sachsen, Comisia a hotărât în Decizia 96/475, în ce privește garanțiile pentru proiecte de restructurare în favoarea marilor întreprinderi aflate în dificultate, acordate în cadrul schemelor de garantare ale mai multor landuri germane, între care Freistaat Sachsen, că acordarea de garanții marilor întreprinderi aflate în dificultate ar trebui să facă obiectul unei notificări individuale. De aici ar reieși că, în cadrul variantei ajutoarelor pentru salvare și restructurare a schemei de ajutoare aprobate, garanțiile nu mai pot fi acordate decât IMM-urilor aflate în dificultate. Potrivit Freistaat Sachsen, varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate nu a fost avută în vedere, fapt ce ar fi confirmat prin scrisoarea din 19 decembrie 1996 (a se vedea punctul 6 de mai sus).

45 Pe de altă parte, Freistaat Sachsen susține că reiese din lectura corespondenței dintre Republica Federală Germania și Comisie, spre exemplu, din scrisoarea din 2 martie 1998 (a se vedea punctul 7 de mai sus), că programe de garantare similare existau în mai multe landuri, precum și la nivel federal. Dată fiind importanța instrumentului de sprijin regional, s-ar fi impus găsirea unei delimitări operaționale a noțiunii „întreprinderi sănătoase". Potrivit Freistaat Sachsen, această cercetare a făcut obiectul mai multor discuții și al unui lung schimb de corespondență între Comisie și Republica Federală Germania, care nu a putut fi încheiat decât prin propunerea de către Comisie a unei definiții a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94.

46 Măsura adecvată E 16/94 ar fi redefinit excluderea întreprinderilor aflate în dificultate de la ajutoarele regionale. Urmau să nu mai poată beneficia de ajutoarele regionale, pe de o parte, întreprinderile care îndeplinesc criterii clare, reluate ulterior la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, și, pe de altă parte, întreprinderile pentru care există un risc de a se face apel la garanție. Această definiție nu ar mai fi fost modificată ulterior.

47 Freistaat Sachsen precizează de asemenea că, în scrisoarea din 11 noiembrie 1998 (a se vedea punctul 10 de mai sus), Comisia a arătat că problema definirii noțiunii de întreprindere aflate în dificultate nu era încă pe deplin clarificată, dar că, în interesul securității juridice, ar trebui aplicate criteriile din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94.

48 În al doilea rând, Freistaat Sachsen arată că, din corespondența dintre Republica Federală Germania și Comisie ulterioară Liniilor directoare din 1999 nu reiese nicio modificare în ceea ce privește aplicarea definiției noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 în cazul variantei ajutoarelor regionale din schema de ajutoare aprobată.

49 Potrivit Freistaat Sachsen, scrisoarea din 1 decembrie 1999 se referă exclusiv la ajutoarele pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate. Această observație ar fi valabilă de asemenea în cazul scrisorii din 20 ianuarie 2000, în care

Republica Federală Germania a acceptat măsurile adecvate prevăzute la punctul 6 din Liniile directoare din 1999, întrucât măsurile adecvate respective nu ar privi, la rândul lor, decât regimuri de ajutoare referitoare la ajutoare de salvare și de restructurare. De asemenea, din această scrisoare ar reieși că, în cazul IMM-urilor aflate în dificultate, ar trebui aplicată definiția prevăzută la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999.

50 Documentele transmise prin scrisoarea din 30 iunie 2000 ar privi de asemenea exclusiv schemele de ajutoare pentru salvare și restructurare. La punctul 3.5 din grila de control, s-ar rezuma programele sau variantele de programe de nivel regional. În schimb, punctul 4 ar reglementa exclusiv ajutoarele pentru salvare și restructurare. Aceasta ar fi situația și în ceea ce privește modificările ulterioare aduse punctului 4, care ar fi făcut obiectul corespondenței consecutive dintre Comisie și guvernul german.

51 În al treilea rând, Freistaat Sachsen consideră că aplicarea a două definiții ușor diferite ale noțiunii de întreprindere aflată în dificultate în cadrul variantei ajutoarelor regionale și al variantei ajutoarelor pentru salvare și restructurare ale schemei de ajutoare aprobate reiese din obiectivele diferite ale variantelor menționate.

52 Varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare ar urmări ca numai IMM-urile care îndeplinesc criteriile prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 să poată beneficia de ajutoarele pentru salvare și restructurare. Freistaat Sachsen arată că, în cazul variantei ajutoarelor regionale, anumite întreprinderi pot beneficia de ajutoare regionale dacă nu se află în dificultate potrivit măsurii adecvate E 16/94, și anume potrivit unor criterii clar definite și care corespund celor prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, sau dacă este improbabil că se va face apel la garanție.

53 În final, Freistaat Sachsen susține că indiciile privind dificultățile unei întreprinderi prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 sunt prea vagi pentru a constitui, pentru statele membre, criterii de apreciere a compatibilității cu o schemă existentă a unei măsuri de ajutor propuse.

54 MB Immobilien și MB System susțin că ar fi trebuit ca măsurile 2 și 3 se fie examinate de Comisie în raport cu condițiile din schema de ajutoare aprobată și invocă de asemenea, în această privință, măsura adecvată E 16/94. Acestea arată că în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, condițiile sunt redactate mai restrictiv decât în Liniile directoare din 1999. În locul indiciilor, în sensul liniilor directoare respective, în speță ar fi aplicabil criteriul din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, preluat din dreptul bugetar. Potrivit acestui criteriu, nu trebuie acordate garanții atunci când este de așteptat cu o probabilitate mare să se facă apel la garant. Republica Federală Germania ar fi acceptat această definiție și atât Freistaat Sachsen, cât și beneficiarii ar fi trebuit să se poată baza pe faptul că schema de ajutoare aprobată se aplică în calitate de schemă specială.

55 MB Immobilien și MB System susțin că, în opinia lor, adaptarea schemei de ajutoare aprobate la Liniile directoare din 1999 nu privește decât varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare. Comisia ar fi propus notificarea tuturor garanțiilor în favoarea marilor întreprinderi, indiferent de scopul acestora, însă ar trece sub tăcere faptul că Republica Federală Germania a respins această propunere. Această problemă încă nu ar fi fost clarificată definitiv.

56 Potrivit MB Immobilien și MB System, garanțiile care susțin măsuri de restructurare și de salvare în favoarea întreprinderilor aflate în dificultate în sensul schemei de ajutoare aprobate au fost limitate la IMM-uri. În cazul ajutoarelor regionale pentru funcționare și pentru investiții, astfel cum se prevede în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, aplicarea criteriilor stricte prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 ar trebui să fie completată cu o condiție bugetară dublă, potrivit căreia o garanție nu poate fi acordată dacă este foarte probabil să se recurgă la ea și, prin urmare, nu pot fi constituite garanții în favoarea întreprinderilor aflate în dificultate decât atunci când, ținând seama de împrumutul garantat, garantul constată, pe baza expertizei efectuate de un auditor independent, că întreprinderea beneficiară are șanse mari de a-și continua activitatea. Pe de altă parte, referitor la obligația de notificare pentru ajutoarele pentru salvarea și restructurarea marilor întreprinderi aflate în dificultate care rezultă din Decizia 96/475, MB Immobilien și MB System arată că Republica Federală Germania a acceptat această obligație pentru ambele variante numai pentru Baden-Wurtemberg (Germania) și Hamburg (Germania). În ce privește varianta ajutoarelor regionale, schema de ajutoare aprobată nu ar fi fost afectată de Decizia 96/475. Prin urmare, criteriul care a permis să se verifice admisibilitatea unor

astfel de garanții ar fi rămas cel bugetar, menționat anterior, care nu ar fi fost înlocuit cu indiciile menționate în Liniile directoare din 1999.

57 Comisia concluzionează în sensul respingerii acestor motive. Aceasta contestă aplicabilitatea măsurii adecvate E 16/94 și susține că, în decizia atacată, a aplicat în mod justificat criteriile prevăzute la alineatele (4)-(6) din Liniile directoare din 1999.

Aprecierea Tribunalului

58 Trebuie constatat că reclamanții nu contestă că întreprinderile aflate în dificultate sunt excluse de la varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate. Totuși, aceștia susțin că, în raport cu măsurile 2 și 3, Comisia nu putea întemeia decizia atacată pe definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care rezultă de la alineatele (4)-(6) din Liniile directoare din 1999 pentru a exclude astfel întreprinderile în cauză de la aplicarea variantei ajutoarelor regionale, ci ar fi trebuit să aplice definiția din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, care este mai restrictivă. Astfel, Republica Federală Germania nu ar fi acceptat această definiție pretins mai largă prevăzută în Liniile directoare din 1999 pentru varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate. Pe de altă parte, indiciile care figurează la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 ar fi prea imprecise pentru ca statele membre să poată aprecia compatibilitatea unor măsuri financiare cu o schemă de ajutoare aprobată.

59 În ce privește marja de apreciere a Comisiei, trebuie amintit că, atunci când Comisia se confruntă cu un ajutor individual în legătură cu care se susține că a fost acordat în temeiul unei scheme autorizate în prealabil, aceasta nu poate, de la bun început, să îl analizeze direct în raport cu Tratatul CE. Mai întâi, înainte de inițierea oricărei proceduri, Comisia trebuie să se limiteze la a controla dacă ajutorul intră sub incidența schemei generale și dacă îndeplinește condițiile stabilite în decizia de aprobare a acesteia. Dacă nu ar proceda astfel, Comisia ar putea, cu ocazia examinării fiecărui ajutor individual, să revină asupra deciziei sale de aprobare a schemei de ajutoare, care presupunea deja o examinare în raport cu articolul 87 CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Italia/Comisia, punctul 40 de mai sus, punctul 24).

60 Un ajutor care constituie o aplicare riguroasă și previzibilă a condițiilor stabilite în decizia de aprobare a schemei generale aprobate este considerat, în consecință, drept un ajutor existent care nu trebuie notificat Comisiei și nici nu trebuie examinat în raport cu articolul 87 CE (Hotărârea Curții din 16 mai 2002, ARAP și alții/Comisia, C-321/99 P, Rec., p. I-4287, punctul 83, și Hotărârea Tribunalului din 18 noiembrie 2004, Ferriere Nord/Comisia, T-176/01, Rec., p. II-3931, punctul 51).

61 În schimb, măsurile care nu sunt cuprinse în schemele generale invocate constituie ajutoare noi, a căror compatibilitate cu piața comună trebuie supusă examinării de către Comisie. Astfel, din articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) reiese că „orice proiect de acordare a unui ajutor nou se notifică în timp util Comisiei de către statul membru".

62 În plus, trebuie arătat că o decizie a Comisiei prin care aceasta se pronunță asupra conformității unui ajutor cu schema respectivă reprezintă exercitarea atribuției sale de a asigura aplicarea articolelor 87 CE și 88 CE. Din acest motiv, examinarea de către Comisie a conformității unui ajutor cu schema amintită nu constituie o inițiativă care depășește cadrul competențelor sale. În consecință, aprecierea Comisiei nu poate fi limitată de aprecierea autorităților naționale care au acordat ajutorul.

63 În ce privește argumentul potrivit căruia Republica Federală Germania nu ar fi acceptat definiția întreprinderilor aflate în dificultate astfel cum rezultă de la alineatele (4)-(6) din Liniile directoare din 1999 pentru varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate, potrivit articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul 659/1999, Comisia obține de la statul membru în cauză toate informațiile necesare pentru examinarea schemelor de ajutor existente, examinare pe care o efectuează în cooperare cu statul membru și în temeiul articolului 88 alineatul (1) CE. În cazul în care, în lumina informațiilor transmise, Comisia ajunge la concluzia că o schemă de ajutoare existentă nu este sau nu mai este compatibilă cu piața comună, aceasta emite o recomandare prin care propune statului membru în cauză adoptarea de măsuri adecvate, cu scopul de a modifica sau de a abroga schema de ajutor existentă, potrivit articolului 18 din Regulamentul nr. 659/1999.

64 În această privință, reiese din articolul 19 din Regulamentul nr. 659/1999 că, „[î]n cazul în care statul membru în cauză acceptă măsurile propuse și informează Comisia în această privință, Comisia consemnează acest fapt și informează statul membru asupra acestui fapt.” Articolul menționat prevede de asemenea că, „[p]rin acceptarea lor, statul membru este obligat să pună în aplicare măsurile adecvate”.

65 În speță, în conformitate cu măsurile adecvate din Liniile directoare din 1999 (a se vedea punctul 4 de mai sus), Republica Federală Germania a transmis Comisiei, prin scrisoarea din 1 decembrie 1999, o listă a schemelor de ajutoare rămase în vigoare ulterior datei de 30 iunie 2000 și în legătură cu care, potrivit scrisorii menționate, se impune adaptarea la măsurile adecvate. Schema de ajutoare aprobată se află pe această listă. Prin scrisoarea din 20 ianuarie 2000, Republica Federală Germania a acceptat măsurile adecvate propuse la punctul 6 din Liniile directoare din 1999.

66 Totuși, potrivit reclamanților, Republica Federală Germania ar fi acceptat numai măsurile adecvate pentru schemele de ajutoare pentru salvare și restructurare și, prin urmare, numai pentru varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare din cadrul schemei de ajutoare aprobate. Reclamanții deduc că definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 este cea care continuă să se aplice în cazul variantei ajutoarelor regionale din cadrul schemei de ajutoare aprobate.

67 Acest raționament trebuie respins.

68 Astfel, Comisia a arătat în mod întemeiat că, în corespondența cu Republica Federală Germania din dosar, nu se face distincție între diferitele variante ale schemei de ajutoare aprobate. Aceasta din urmă este menționată în special în scrisoarea din 1 decembrie 1999, fără precizări suplimentare. Scrisoarea din 20 ianuarie 2000 este de asemenea de natură generală. Prin urmare, nu s-a stabilit că ar exista vreo excludere expresă a aplicării Liniilor directoare din 1999 în cazul variantei ajutoarelor regionale din cadrul schemei de ajutoare aprobate.

69 Pe de altă parte, grila de control, care, astfel cum reiese din scrisoarea din 30 iunie 2000, este parte integrantă din schemele de garanție germane și transpune în acest domeniu măsurile adecvate, și în special punctul 4.1 din aceasta, face trimitere expresă la obligația de notificare individuală în cazul ajutoarelor pentru salvare și restructurare destinate marilor întreprinderi aflate în dificultate în sensul Liniilor directoare din 1999. Prin urmare, rezultă de la punctul 4.1 din grila de control că Republica Federală Germania a acceptat că orice garanție care poate fi calificată drept ajutor pentru salvare și restructurare [cu excepția garanțiilor acordate în cadrul unei scheme de ajutoare în favoarea IMM-urilor care îndeplinesc cel puțin unul dintre cele trei criterii prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, a se vedea punctul 78 de mai jos] trebuie să facă obiectul unei notificări individuale către Comisie, în conformitate cu Liniile directoare din 1999.

70 Desigur, astfel cum arată Freistaat Sachsen, cu privire la anumite aspecte, corespondența în cauză face trimitere explicit la „schemele de ajutoare pentru salvare și restructurare". De exemplu, în scrisoarea din 1 decembrie 1999, se menționează o adaptare la Liniile directoare din 1999 a tuturor „schemelor de ajutoare pentru salvare și restructurare existente" și în vigoare după 30 iunie 2000. Observația este valabilă și pentru grila de control. Acest fapt este cu totul conform cuprinsului punctului 6.3 din Liniile directoare din 1999, care impune adaptarea „schemelor existente de ajutoare pentru salvare sau restructurare în lumina prezentelor linii directoare".

71 Însă, contrar celor susținute de Freistaat Sachsen, din aceste referiri la „schemele de ajutoare pentru salvare și restructurare" nu reiese că acceptarea măsurilor adecvate de către Republica Federală Germania era limitată la varianta ajutoarelor pentru salvare și restructurare a schemei de ajutoare aprobate.

72 Astfel, deși acceptarea menționată a măsurilor adecvate din Liniile directoare din 1999 se raporta numai la schemele de ajutoare pentru salvare și restructurare existente, aceasta nu ar implica totuși că Freistaat Sachsen putea face abstracție de Liniile directoare din 1999 atunci când, ulterior intrării în vigoare a acestora, la 9 octombrie 1999, și ulterior acceptării de către Republica Federală Germania a măsurilor utile aferente acestora, a acordat avantaje financiare unor întreprinderi care era posibil să se fi aflat în dificultate. Această afirmație este adevărată chiar dacă avantajele menționate ar intra *a priori* sub incidența condițiilor unei scheme existente de ajutoare de nivel regional pentru o regiune care, astfel cum s-a arătat în considerentul (10) al deciziei

atacate, reprezintă o regiune asistată în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (a) CE.

73 În această privință, trebuie amintit că rezerva prevăzută la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE, care privește ajutoarele de nivel regional, presupune, atunci când este vorba despre ajutoare pentru salvare, existența unui real plan de restructurare, pentru ca efectele pozitive ale ajutorului asupra dezvoltării regionale să poată fi durabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 martie 1991, Italia/Comisia, C-305/89, Rec., p. I-1603, punctul 36) și să poată compensa efectele de denaturare a concurenței.

74 De asemenea, de la alineatul (3) din Liniile directoare din 1999, care au fost adoptate de Comisie în vederea exercitării largii puteri de apreciere de care beneficiază la aplicarea articolului 87 alineatul (3) CE și de care este ținută (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Regione autonoma della Sardegna/Comisia, T-171/02, Rec., p. II-2123, punctele 94 și 95 și jurisprudența citată) reiese că „[a]jutoarele de stat destinate salvării întreprinderilor în dificultate de la faliment și încurajării restructurării acestora nu pot fi considerare legitime decât în anumite condiții” [traducere neoficială]. Acesta este motivul pentru care Liniile directoare din 1999 prevăd, în special la alineatul (17), o obligație de notificare prealabilă a Comisiei cu privire la orice finanțare efectuată sau garantată de stat în favoarea unei întreprinderi în dificultate financiară și de asemenea motivul pentru care, în cadrul examinării acestei notificări, Comisia va ține seama de considerațiile de ordin regional prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE, astfel cum reiese de la alineatele (19) și (20) din liniile directoare amintite.

75 Rezultă din cele de mai sus că, la data faptelor, anterior acordării unui ajutor către o întreprindere mare a cărei situație economică era cel puțin problematică, astfel cum era, incontestabil, cazul grupului Biria, Republica Federală Germania ar fi trebuit să determine mai întâi dacă era vorba despre o întreprindere aflată în dificultate, potrivit criteriilor prevăzute la alineatele (4)-(6) din Liniile directoare din 1999. Dacă aceasta era situația, ajutorul în cauză era supus unei obligații de notificare individuală.

76 De aici reiese de asemenea că argumentul reclamanților privind existența unei definiții specifice a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate în cadrul variantei ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate trebuie respins. Acceptarea existenței paralele a unor definiții diferite ale noțiunii de întreprindere aflată în dificultate ar putea conduce astfel la o situație în care o întreprindere care se află în dificultate, potrivit Liniilor directoare din 1999, să poată beneficia totuși de un ajutor de stat fără a exista obligația de notificare și fără ca Liniile directoare din 1999 să fie respectate. Or, o astfel de situație ar fi contrară economiei articolului 87 alineatele (1) și (3) CE și a articolului 88 alineatul (3) CE, astfel cum rezultă în mod clar din Liniile directoare din 1999 (a se vedea punctul 74 de mai sus).

77 În continuare, în ce privește argumentele reclamanților potrivit cărora indiciile stabilite la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 ar fi prea vagi pentru a putea fi utilizate de un stat membru în cadrul aprecierii compatibilității cu o schemă existentă a unei măsuri de ajutor propuse, trebuie amintit, astfel cum arată Comisia în mod întemeiat, că, în caz de îndoială cu privire la calificarea situației unei întreprinderi beneficiare, statul membru trebuie să notifice măsura respectivă.

78 Pe de altă parte, în ce privește argumentele reclamanților întemeiate pe o comparație între criteriile din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 și cele prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, precum și pe faptul că o anumită corespondență între Comisie și Republica Federală Germania, intervenită ulterior Liniilor directoare din 1999, ar fi făcut trimitere numai la criteriile prevăzute la alineatul (5) menționat, trebuie arătat că rezultă cu claritate din cuprinsul Liniilor directoare din 1999, și în special de la punctul 4 din acestea (a se vedea punctul 3 de mai sus), că singurele scheme de ajutor pentru întreprinderi aflate în dificultate ce sunt încă autorizate sunt cele ce privesc IMM-uri. De asemenea, rezultă că, pentru a aprecia dacă acestea din urmă se află în dificultate, numai criteriile stricte prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 sunt *a priori* pertinente. În afara cazurilor în care criteriile stricte menționate sunt aplicabile, se impune notificarea individuală. Deși corespondența dintre Comisie și Republica Federală Germania ulterioară adoptării Liniilor directoare din 1999 a cuprins o discuție privind definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate astfel cum reiese aceasta de la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 în vederea definirii cadrului de apreciere a schemelor de ajutor autorizate în continuare, nu se poate deduce de aici, astfel cum par să susțină reclamanții, că Republica

Federală Germania nu a acceptat decât această definiție și nici că a refuzat posibilitatea de a utiliza definiția întreprinderii care figurează la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 în afara contextului specific schemelor de ajutoare pentru salvarea și restructurarea IMM-urilor.

79 În cele din urmă, se impune de asemenea precizarea că, astfel cum afirmă Comisia și cum reiese din scrisoarea din 23 ianuarie 2006, Republica Federală Germania a susținut examinarea măsurilor 2 și 3 în raport cu alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. Pe de altă parte, nu reiese nici din decizia atacată, nici din dosar că Republica Federală Germania ar fi invocat măsura adecvată E 16/94 în cadrul procedurii administrative, reclamanții nesusținând, de altfel, contrariul.

80 Rezultă din cele de mai sus că trebuie să se facă abstracție de întreaga corespondență dintre Comisie și Republica Federală Germania anterioară anului 1999. De asemenea, se impune înlăturarea definiției pretins mai restrânse a noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 pentru motivul că este lipsită de pertinență în raport cu soluționarea prezentului litigiu.

81 În consecință, Comisia nu a încălcat dreptul comunitar, nici schema de ajutoare aprobată atunci când, în decizia atacată, a apreciat situația întreprinderilor în cauză în lumina criteriilor din Liniile directoare din 1999, inclusiv în raport cu alineatul (6) din acestea, iar nu în lumina criteriilor din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94.

82 Prin urmare, motivele formulate în cadrul acțiunilor din cauzele T-102/07 și T-120/07, întemeiate pe încălcarea schemei de ajutoare aprobate în acest scop, trebuie respinse.

2. *Cu privire la motivele referitoare la calificarea întreprinderilor beneficiare drept întreprinderi aflate în dificultate*

83 În primul rând, MB Immobilien și MB System susțin că întreprinderea beneficiară a măsurii 1, Bike Systems, nu se afla în dificultate în martie 2001. Dat fiind că schema de ajutoare aprobată privește garanții de stat și că măsura 1 este o participație pasivă care a fost acordată în afara acestui cadru, MB Immobilien și MB System nu contestă cu privire la Bike Systems aplicabilitatea definiției noțiunii de întreprindere aflată în dificultate cuprinsă în Liniile directoare din 1999.

84 În al doilea rând, atât Freistaat Sachsen, cât și MB Immobilien susțin că întreprinderile beneficiare ale măsurilor 2 și 3, respectiv Sachsen Zweirad și Biria GmbH, nu se aflau în dificultate, în sensul măsurii adecvate E 16/94, la momentul acordării garanțiilor. În această privință, potrivit analizei anterioare, Comisia se putea întemeia în decizia atacată pe definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în Liniile directoare din 1999. Prin urmare, motivele întemeiate pe faptul că întreprinderile beneficiare nu s-ar afla în dificultate, potrivit criteriilor din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94, trebuie respinse ca inoperante.

85 În al treilea rând, Freistaat Sachsen susține că, în martie 2003 și, respectiv, în decembrie 2003, nici Sachsen Zweirad și nici Biria GmbH nu erau întreprinderi aflate în dificultate în sensul criteriilor din Liniile directoare din 1999.

86 Pe de altă parte, în replică, MB Immobilien și MB System susțin de asemenea, cu titlu subsidiar, că, chiar dacă s-ar fi aplicat Liniile directoare din 1999, trebuia considerat că Sachsen Zweirad și Biria GmbH nu se aflau în dificultate. Totuși, acest motiv trebuie declarat inadmisibil ca urmare a încălcării articolului 21 din Statutul Curții de Justiție și a articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, potrivit cărora orice cerere introductivă trebuie să cuprindă obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate. Astfel, această mențiune trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul, fără să se bazeze pe alte informații. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar ca

elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază o acțiune să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (Ordonanța Tribunalului din 11 iulie 2005, Internationaler Hilfsfonds/Comisia, T-294/04, Rec., p. II-2719, punctul 23).

87 Prin urmare, examinarea eventualelor erori de apreciere ale Comisiei la aplicarea criteriilor din Liniile directoare din 1999 la situația Sachsen Zweirad și la cea a Biria GmbH se va limita la examinarea argumentelor formulate de Freistaat Sachsen în această privință.

88 În cele ce urmează, se va examina, așadar, pe baza Liniilor directoare din 1999, dacă nu s-a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când a considerat, pe de o parte, că Bike Systems se afla în dificultate în martie 2001 și, pe de altă parte, că Sachsen Zweirad și Biria GmbH se aflau în dificultate în martie și, respectiv, în decembrie 2003.

Cu privire la problema dacă Bike Systems era o întreprindere aflată în dificultate în martie 2001

Argumentele părților

89 În primul rând, MB Immobilien și MB System susțin că motivele invocate în considerentul (61) al deciziei atacate în susținerea faptului că Bike System este o întreprindere aflată în dificultate nu corespund unor criterii sau semne pertinente în sensul Liniilor directoare din 1999 și sunt lacunare. Chiar Comisia ar fi constatat că Bike Systems nu era în faliment, însă nu ar fi procedat la nicio constatare privind bilanțul întreprinderilor beneficiare și, pe cale de consecință, nici privind criteriile din Liniile directoare menționate. În plus, nu se poate deduce automat dintr-o restructurare limitată că perspectivele unei întreprinderi sunt incerte, ci, în vederea unei astfel de concluzii, ar fi fost necesare constatări mai extinse. Pe de altă parte, Comisia nu ar fi

luat în considerare în măsură suficientă faptul că Bike Systems a fost preluată de o întreprindere sănătoasă economic. Astfel, întrucât, în temeiul planului de redresare, a intervenit o schimbare a proprietarului, Comisia ar fi trebuit să examineze puterea economică a întreprinderii care a operat preluarea pentru a putea emite o opinie valabilă cu privire la perspectivele întreprinderii. În plus, pierderile sau capitalurile proprii negative ar putea constitui un indiciu că o întreprindere se află în dificultate, însă, astfel cum dovedesc criteriile din Liniile directoare din 1999, nu constituie în mod obligatoriu un indiciu în acest sens.

90 În al doilea rând, MB Immobilien și MB System susțin că nu s-a analizat de către Comisie o scrisoare de confort obligatorie (harte Patronatserklärung) a Biria GmbH din 6 martie 2001 (denumită în continuare „scrisoarea de confort”), în pofida faptului că existența acestui document fusese invocată de Republica Federală Germania în scrisoarea din 31 ianuarie 2005. Comisia ar fi trebuit să ia în considerare faptul că, în ce privește obligațiile născute din contractul de participație pasivă, gbb dispunea de garanția Biria GmbH și că, prin urmare, în cazul nerambursării, gbb se putea îndrepta împotriva unei întreprinderi care nu se afla în dificultate. De altfel, Comisia ar recunoaște că nu a examinat scrisoarea de confort pe care Biria GmbH o redactase în favoarea Bike Systems, deși acest fapt îi era cunoscut. Ar trebui să se facă o distincție între scrisorile de confort obligatorii (harte Patronatserklärungen) și scrisorile de confort neobligatorii (weiche Patronatserklärungen). În cadrul unei scrisori de confort obligatorii, garantul nu ar fi un debitor a cărui răspundere nu intervine decât ulterior celei a debitorului principal, ci ar avea calitatea de codebitor solidar cu acesta.

91 Acest raționament nu ar fi contrazis de faptul că guvernul german ar fi precizat, în scrisoarea din 23 ianuarie 2006, că era de acord cu explicațiile Comisiei potrivit cărora o participație pasivă este comparabilă cu un împrumut subordonat, al cărui risc, dată fiind lipsa garanțiilor, este mai mare decât riscul unui împrumut bancar clasic, destinat finanțării unei investiții, de așa manieră încât remunerația pentru o astfel de participație pasivă trebuie să fie net superioară ratei de referință în Uniunea Europeană în vigoare la data acordării. Atunci când arată că, ținând seama de această declarație abstractă, nu avea niciun motiv pentru a examina mai în detaliu calificarea scrisorii de confort și pentru a formula întrebări referitoare la aceasta, Comisia

ar omite că a avut cunoștință despre scrisoarea de confort și că, prin urmare, avea obligația de a investiga sau cel puțin de a adresa întrebări statului membru.

92 În al treilea rând, MB Immobilien și MB System susțin că raportul de audit privind conturile anuale la 31 decembrie 2002 și raportul de gestiune pe 2002 ale Bike Systems (denumit în continuare „raportul privind conturile 2002 al Bike Systems") nu a fost luat în considerare de Comisie, care avea cunoștință despre acesta. În raportul menționat se preciza că „prezentarea și aprecierea activelor în bilanțul la 31 decembrie 2002 permiteau să se pornească de la principiul că perspectivele întreprinderii erau pozitive". Comisia nu ar invoca cu nicio ocazie solvabilitatea întreprinderii care a operat preluarea. MB Immobilien și MB System contestă afirmația Comisiei potrivit căreia raportul privind conturile 2002 al Bike Systems nu ar avea nicio valoare pentru a aprecia decizii aferente anului 2001. De altfel, chiar Comisia ar utiliza acest tip de justificare *a posteriori*.

93 În al patrulea rând, MB Immobilien și MB System arată că argumentele formulate de Comisie privind perioade ulterioare deciziei atacate nu pot servi la justificarea acesteia din urmă.

94 Comisia contestă argumentele invocate de MB Immobilien și MB System.

Aprecierea Tribunalului

95 Cu titlu introductiv, trebuie precizat că reiese din cererea introductivă din cauza T-120/07 că argumentele formulate de MB Immobilien și MB System în cadrul celui de al doilea motiv privesc, pe de o parte, calificarea Bike Systems ca întreprindere

aflată în dificultate și, pe de altă parte, determinarea elementului de ajutor, în special întinderea majorării aplicate de Comisie.

96 În ce privește determinarea elementului de ajutor al măsurii 1, se impune constatarea că al doilea motiv nu cuprinde aprecieri referitoare la argumentul formulat de MB Immobilien și de MB System în cadrul acestui motiv al cererii introductive din cauza T-120/07, potrivit căruia Comisia nu a ținut seama suficient de faptul că o remunerație care se află cu mai mult de 600 de puncte de bază peste rata dobânzii de referință ia în calcul în măsură suficientă riscul crescut de neplată pe care îl prezintă o întreprindere aflată în dificultate. Prin urmare, al doilea motiv trebuie declarat inadmisibil în temeiul jurisprudenței citate la punctul 86 de mai sus. Argumentele privind determinarea elementului de ajutor în raport cu rata de referință a pieței cuprinse în al treilea motiv al cererii din cauza T-120/07 privind nemotivarea vor fi examinate în cele ce urmează, în cadrul examinării motivelor întemeiate pe nemotivarea deciziei atacate.

97 Al doilea motiv al acțiunii din cauza T-120/07 și examinarea eventualelor erori de apreciere se limitează, prin urmare, la problema dacă s-a săvârșit o eroare de apreciere de către Comisie atunci când a considerat că Bike Systems este o întreprindere aflată în dificultate la momentul acordării măsurii 1, pe baza criteriilor din Liniile directoare din 1999.

98 Trebuie amintit mai întâi că examinarea pe care trebuie să o efectueze Comisia presupune luarea în considerare și aprecierea unor fapte și a unor circumstanțe economice complexe. Întrucât instanța nu poate substitui aprecierea Comisiei cu propria apreciere asupra situației de fapt și a circumstanțelor economice complexe, controlul Tribunalului trebuie să se limiteze, așadar, la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a acurateței situației de fapt, precum și a absenței unor erori vădite de apreciere și a unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 11 mai 2005, Saxonia Edelmetalle și ZEMAG/Comisia, T-111/01 și T-133/01, Rec., p. II-1579, punctul 91 și jurisprudența citată).

99 În ce privește situația Bike Systems din martie 2001, trebuie amintit că, în considerentul (61) al deciziei atacate, Comisia arată următoarele:

„[...] Bike Systems tocmai ieșise din situația de insolvabilitate prin adoptarea unui plan de insolvabilitate. Perspectivele acesteia erau[, așadar,] incerte, deoarece se efectuase doar o restructurare operațională limitată. Conform raportului anual al societății pentru 2001, societatea a tot înregistrat pierderi în anul respectiv. Capitalul propriu era încă negativ, deși, datorită rezervelor ascunse, aceasta nu a fost declarată în stare de insolvabilitate. Prin urmare, Bike Systems trebuie să fie considerată o societate aflată în dificultate la acel moment."

100 În consecință, analiza situației Bike Systems se întemeiază pe existența unui plan de insolvență, pe caracterul limitat al restructurării sale, din care ar rezulta că perspectivele sale erau incerte, pe pierderile la care se face referire în bilanțul pe 2001 și pe capitalul propriu negativ.

101 În primul rând, MB Immobilien și MB System arată că factorii menționați nu se regăsesc în Liniile directoare din 1999 și nu susțin în măsură suficientă concluzia Comisiei potrivit căreia Bike Systems se afla în dificultate.

102 Acest argument nu poate fi reținut.

103 Astfel, în ce privește cadrul analizei Liniilor directoare din 1999, trebuie amintit că alineatul (4) se limitează la a enunța, în general, că o întreprindere este considerată ca aflată în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse financiare proprii sau cu resursele pe care le poate obține de la proprietarii/acționarii și de la creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția publică, o vor condamna, aproape sigur, pe termen scurt sau mediu, la ieșirea din afaceri.

104 Pe de altă parte, reiese din cuprinsul alineatelor (5) și (6) din Liniile directoare din 1999 că, dacă o întreprindere este considerată „în orice caz" drept aflată în dificultate atunci când o parte substanțială din capitalul său social a dispărut, se poate demonstra de asemenea prin alte indicii, precum cele enumerate la alineatul (6), că se află în dificultate financiară în sensul Liniilor directoare din 1999, chiar dacă nu a pierdut o parte importantă din capitalul social (a se vedea în acest caz și prin analogie Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Corsica Ferries France/Comisia, T-349/03, Rec., p. II-2197, punctul 185).

105 Se poate deduce din această jurisprudență, pe de o parte, că reducerea semnificativă a capitalului social este un factor foarte grav care arată că o întreprindere se află în dificultate și, pe de altă parte, că există un anumit număr de factori economici, o listă neexhaustivă a acestora fiind cuprinsă la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 (a se vedea utilizarea formulării „precum" în Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, punctul 185), care pot demonstra de asemenea existența unei astfel de stări, chiar în lipsa pierderii unei părți importante a capitalului social sau în lipsa unei stări de insolvență în sensul alineatului (5) din Liniile directoare din 1999.

106 În speță, decizia atacată invocă existența unui capital propriu negativ, care, contrar celor susținute de MB Immobilien și de MB System, poate fi considerat drept un indicator important al unei situații de dificultate financiară a unei întreprinderi, chiar în afara circumstanțelor specifice prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999.

107 Decizia atacată menționează de asemenea alte indicii, în special continuarea pierderilor în anul în care a fost adoptată măsura 1. Chiar dacă acest ultim factor nu este cuprins în lista neexhaustivă a indiciilor prevăzute la alineatul (6), care menționează creșterea pierderilor, pertinența acestuia în cadrul analizei situației financiare a unei întreprinderi nu poate fi negată în măsura în care se raportează la situația existentă anterior momentului acordării ajutorului sau în acel moment, aspect necontestat de MB Immobilien și de MB System.

108 În ce privește existența unui plan de insolvență, reiese din explicațiile oferite de MB System și de Comisie, drept răspuns la întrebările scrise ale Tribunalului în cauza

T-120/07, că procedura planului de insolvență din dreptul german vizează redresarea unei întreprinderi insolvabile la un moment în care falimentul încă poate fi evitat și presupune prezentarea unui plan de insolvență.

109 În această privință, trebuie amintit că alineatul (5) litera (c) din Liniile directoare din 1999 face trimitere la împrejurarea în care se află o întreprindere care îndeplinește „criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul unei proceduri colective întemeiate pe insolvență" ca factor care indică faptul că, în orice caz, se impune ca întreprinderea să fie considerată ca aflată în dificultate. Desigur, situația Bike Systems din martie 2001 nu corespundea situației descrise la alineatul (5) litera (c), întrucât aceasta ieșise din procedura insolvenței. Totuși, astfel cum a confirmat Comisia drept răspuns la întrebările scrise ale Tribunalului și în ședință, aceasta a considerat în decizia atacată că planul de insolvență permisese Bike Systems să iasă dintr-o situație de insolvență, însă că situația sa rămânea fragilă, în special deoarece restructurarea sa fusese limitată, factor luat în considerare ca indiciu al dificultății, în temeiul alineatului (6) din Liniile directoare din 1999.

110 În ce privește în continuare întinderea acestei restructurări, admițând că restructurarea inițială a Bike Systems avea caracter limitat, în sensul că societatea trebuia să iasă cât mai repede din procedura insolvenței pentru a face posibilă continuarea activităților, și că, prin urmare, era vorba despre o lichidare a datoriilor, MB System arată că ar fi trebuit să se ia în considerare de către Comisie faptul că situația unei întreprinderi care a ieșit din procedura insolvenței este similară celei a unei societăți noi, întrucât nu mai are datorii. În plus, potrivit MB System, creditorii erau încrezători în redresarea Bike Systems, din moment ce au acceptat planul de insolvență. Potrivit MB System, întrucât grupul Biria era al doilea de pe piață ca urmare a preluării Bike Systems, aceasta din urmă avea perspective economice cu totul diferite.

111 În pofida factorilor menționați de MB Immobilien și de MB System, trebuie constatat că procedura insolvenței privitoare la Bike Systems nu s-a încheiat decât în decembrie 2000, respectiv cu numai trei luni înaintea acordării măsurii 1. În aceste împrejurări și ținând seama de faptul că era vorba, în esență, despre o restructurare a datoriilor, fără modificări operaționale majore, Tribunalul consideră că s-a putut concluziona de Comisie, fără săvârșirea de erori vădite de apreciere, că situația Bike Systems din

martie 2001 rămânea fragilă şi că perspectivele acesteia erau incerte, în pofida încrederii pe care băncile au manifestat-o cu privire la perspectivele menţionate.

112 În ce priveşte pretinsa neluare în considerare a situaţiei întreprinderii sănătoase care a operat preluarea Bike Systems, motiv care, astfel cum reiese dintr-un răspuns la întrebările scrise ale Tribunalului, face trimitere la integrarea Bike Systems în grupul Biria în perioada de restructurare, se impune constatarea că argumentul MB Immobilien şi al MB System este foarte puţin susţinut şi că acestea nu explică, în special, care elemente specifice prezentate în cursul procedurii administrative nu ar fi fost luate în considerare de Comisie. Trimiterea făcută în cursul şedinţei, drept răspuns la o întrebare a Tribunalului, la poziţia pe piaţă a grupului Biria nu poate fi suficientă în această privinţă şi, prin urmare, se impune declararea motivului ca inadmisibil, în conformitate cu jurisprudenţa citată la punctul 86 de mai sus. Oricare ar fi situaţia, astfel cum afirmă Comisia, Bike Systems este debitorul obligaţiei de restituire în raport cu măsura 1, iar nu dobânditorul acesteia, şi nu se poate considera automat că o întreprindere care a operat o preluare îşi va susţine filiala în ce priveşte plata unei astfel de datorii.

113 În al doilea rând, MB Immobilien şi MB System susţin că s-ar fi impus analizarea de Comisie a scrisorii de confort.

114 În această privinţă, trebuie amintit că revine statului membru vizat, în temeiul obligaţiei de cooperare cu Comisia, obligaţia de a prezenta toate elementele care pot permite acestei instituţii să verifice îndeplinirea condiţiilor pentru derogarea de care acesta doreşte să beneficieze (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 6 aprilie 2006, Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, T-17/03, Rec., p. II-1139, punctul 48 şi jurisprudenţa citată).

115 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudenţe constante, legalitatea unui act comunitar trebuie apreciată în funcţie de elementele de fapt şi de drept existente la data adoptării actului, iar aprecierile formulate de Comisie nu trebuie analizate decât în funcţie de elementele de care dispunea aceasta la momentul la care le-a efectuat (a se vedea

Hotărârea Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, punctul 114 de mai sus, punctul 54 și jurisprudența citată).

116 În cazul în care Comisia a acordat persoanelor interesate posibilitatea de a-și prezenta în mod eficient observațiile, nu i se poate reproșa că nu ar fi ținut seama de eventualele elemente de fapt care i-ar fi putut fi prezentate în cursul procedurii administrative, însă nu i-au fost prezentate, întrucât Comisia nu are obligația de a examina din oficiu și prin extrapolare elementele ce i-ar putea fi prezentate (a se vedea Hotărârea Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, punctul 114 de mai sus, punctul 54 și jurisprudența citată).

117 În speță, se impune constatarea că scrisoarea de confort nu a fost transmisă Comisiei în cursul procedurii administrative. Totuși, este adevărat că existența acesteia a fost menționată de Republica Federală Germania în scrisoarea din 31 ianuarie 2005 în termenii următori:

„Alianța strategică constituită de grupul Biria (între altele, grup de achiziții și de livrări de materiale) a permis să se considere că perspectivele Bike Systems sunt pozitive, iar restructurarea acesteia va fi reușită. O scrisoare de confort solicitată de la [Sachsen Zweirad] și de la Biria GmbH în vederea plății [participației pasive] urma să garanteze că aceste întreprinderi susțineau activ viitorul Bike Systems."

118 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum subliniază Comisia, informarea pe care a realizat-o Republica Federală Germania, printr-o singură frază, în sensul că, în cadrul refinanțării societății în cauză, a existat o garanție de asistență continuă din partea societății-mamă, nu înseamnă neapărat, în lipsa altor probe în acest sens, de exemplu, a situației financiare a autorului scrisorii de confort de la data măsurii 1, că Bike Systems trebuia evaluată diferit în viitor și nici că perspectivele sale erau modificate ca urmare a acestei garanții. Oricare ar fi situația, pentru a putea evalua

caracterul obligatoriu al scrisorii de confort, Comisia ar fi trebuit să aibă la dispoziție documentul original.

119 În rezumat, în împrejurările speței, astfel cum au fost prezentate, și în conformitate cu jurisprudența citată la punctele 114-116 de mai sus, nu revenea Comisiei obligația de a solicita Republicii Federale Germania explicații privind impactul scrisorii de confort asupra situației financiare a Bike Systems. Prin urmare, trebuie concluzionat că nu s-a săvârșit nicio nelegalitate de către Comisie atunci când nu a procedat la o analiză ulterioară a trimiterii la scrisoarea de confort cuprinse în scrisoarea din 31 ianuarie 2005.

120 În al treilea rând, în ce privește neluarea în considerare, în decizia atacată, a raportului privind conturile 2002 al Bike Systems, este evident că situația financiară a Bike Systems din 2002 nu este pertinentă pentru a aprecia legalitatea măsurii 1, adoptată în martie 2001. Jurisprudența precizează cu claritate în această privință că problema dacă o măsură constituie un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE trebuie soluționată în lumina situației existente la momentul adoptării acestei măsuri. În ipoteza în care Comisia ar ține seama de elemente ulterioare, aceasta ar avantaja statele membre care nu își îndeplinesc obligația de notificare din stadiul de proiect a ajutoarelor pe care intenționează să le acorde (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2002, HAMSA/Comisia, T-152/99, Rec., p. II-3049, punctul 53).

121 În al patrulea rând, în ce privește trimiterile realizate de Comisie la situația Bike Systems din 2002 și din 2003 și împrejurările în care măsura 1 ar fi luat sfârșit în 2005, acestea nu sunt pertinente pentru a aprecia legalitatea deciziei atacate, din aceleași motive precum cele invocate la punctul 120 de mai sus.

122 Reiese din cele de mai sus că factorii menționați în considerentul (61) al deciziei atacate respectă Liniile directoare din 1999 și că nu au fost săvârșite erori vădite de apreciere de către Comisie atunci când a concluzionat în sensul că Bike Systems se afla în dificultate în luna martie 2001.

Cu privire la problema dacă Sachsen Zweirad și Biria GmbH erau întreprinderi aflate în dificultate în martie și, respectiv, în decembrie 2003

123 Freistaat Sachsen invocă, pe de o parte, argumente de natură generală legate de cadrul de apreciere a situației întreprinderilor beneficiare ale măsurilor 2 și 3 și, pe de altă parte, erori vădite în aplicarea cadrului menționat în cazul acestor întreprinderi.

Cu privire la cadrul de apreciere a situației întreprinderilor beneficiare ale măsurilor 2 și 3

— Argumentele părților

124 Freistaat Sachsen arată că, în considerentele (66)-(78) ale deciziei atacate, Comisia s-ar fi limitat să enumere câteva „semne" tipice ale întreprinderilor aflate în dificultate, referindu-se la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999, în care categoria întreprinderilor care pot fi susținute prin ajutoare pentru salvare și pentru restructurare ar fi extinsă la întreprinderile care nu îndeplinesc criteriile prevăzute la alineatul (5) menționat. Întreprinderile aflate în dificultate și care ar fi insolvabile fără o intervenție a statului ar prezenta, în general, „semnele" enumerate la alineatul (6) din Liniile directoare sau cel puțin unele dintre acestea. Or, prezența unora dintre aceste „semne" nu ar fi suficientă pentru a constata că o întreprindere se află în dificultăți de așa natură încât, în lipsa unui ajutor de stat, ar fi înlăturată de pe piață.

125 Pe de altă parte, potrivit Freistaat Sachsen, practica decizională a Comisiei ar fi contrară. Pentru întreprinderile care nu îndeplinesc criteriile prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, aceasta nu s-ar limita, în deciziile cele mai recente, la constatarea câtorva „semne".

126 În plus, Comisia ar supraestima întinderea puterii sale de apreciere. Aceasta nu poate substitui aprecierea autorității care a acordat ajutorul cu propria apreciere, întrucât, prin aprobarea schemelor de ajutor, Comisia ar fi conferit statului membru o anumită marjă de manevră. Prin urmare, unica sarcină care ar reveni acesteia, în temeiul articolului 88 alineatul (1) CE, ar fi controlul permanent al aplicării schemei de ajutoare aprobate. În consecință, Freistaat Sachsen consideră că aprecierea unei autorități sau a unui organism al statului membru cu ocazia acordării ajutorului ar trebui să fie vădit eronată la momentul adoptării deciziei (iar nu în temeiul informațiilor de care ar dispune Comisia ulterior, cu ocazia controlului menționat) pentru ca schema de ajutoare aprobată să nu își producă efectul.

127 Freistaat Sachsen susține, în plus, că marja de apreciere pentru a decide dacă o întreprindere poate fi considerată drept o întreprindere aflată în dificultate este mai restrânsă în cadrul schemelor de ajutoare regionale decât în cadrul ajutoarelor pentru salvare și restructurare. În cazul acestora din urmă, efectul anticoncurențial ar rezulta din faptul că întreprinderea aflată în dificultate este favorizată în raport cu alte întreprinderi. În schimb, în cadrul ajutoarelor regionale, întreprinderea aflată în dificultate ar fi defavorizată în raport cu alte întreprinderi care ar beneficia de ajutoare regionale pentru același proiect.

128 În acest context, Freistaat Sachsen consideră că se impune de asemenea să se analizeze diferit criteriile prevăzute la alineatul (5) și cele prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. În timp ce criteriile prevăzute la alineatul (5) menționat ar putea face obiectul unui control, „semnele" enumerate la alineatul (6) menționat ar putea apărea atât în cazul întreprinderilor aflate în dificultate, cât și în cazul unor întreprinderi care nu se află în dificultate. În consecință, dacă o întreprindere nu prezintă decât unele dintre aceste „semne", nu se poate considera că autoritatea care acordă ajutorul a săvârșit o eroare vădită atunci când a stabilit că întreprinderea nu se află în dificultate. Totuși, întrucât atunci criteriile prevăzute la alineatul (5) și majoritatea „semnelor" prevăzute la alineatul (6) nu erau îndeplinite în ce privește cele două întreprinderi în cauză, constatarea din decizia atacată potrivit căreia anumite „semne" erau îndeplinite nu ar fi suficientă pentru a justifica *a posteriori* neaplicarea schemei de ajutoare aprobate.

129 Potrivit Freistaat Sachsen, afirmația Comisiei potrivit căreia Tribunalul a decis, în Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, că prezența a două indicii, respectiv creșterea pierderilor și cea a datoriilor, era suficientă pentru a prezuma caracterul de întreprindere aflată în dificultate ar fi înșelătoare, întrucât acest litigiu avea ca obiect o decizie în care Comisia constatase de asemenea prezența unuia dintre criteriile prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999. Pe de altă parte, cele două indicii sus-menționate nu ar fi fost prezente în cazul Sachsen Zweirad, în martie 2003, și în cel al Biria GmbH, în decembrie 2003.

130 În plus, Comisia nu ar fi apreciat corect criteriile enunțate la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. Astfel, în observațiile formulate cu privire la deschiderea procedurii oficiale de investigare, Republica Federală Germania ar fi transmis Comisiei un tabel din care ar reieși că nu sunt îndeplinite criteriile menționate. Acest tabel ar privi, în primul rând, situația Saschsen Zweirad, dat fiind că, în 2001 și în 2002, această întreprindere ar fi suferit pierderi, în timp ce, ulterior preluării Biria AG (denumirea veche), ar fi obținut din nou câștiguri în 2003 (ca Biria GmbH). Criteriile prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare s-ar întemeia pe o evoluție negativă (creșterea pierderilor și a stocurilor, scăderea fluxului de numerar, creșterea îndatorării și a cheltuielilor cu dobânzile, scăderea sau pierderea fondurilor proprii). Or, tabelul transmis de Republica Federală Germania ar arăta că, în 2003, situația s-a ameliorat și niciun indiciu nu era încă prezent. Problema tendinței dezvoltării economice ar fi decisivă pentru examinarea întreprinderii în raport cu criteriile prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. O întreprindere solvabilă care dispune încă de mai mult de jumătate din fondurile proprii sau care a pierdut mai puțin de un sfert din acestea în cursul ultimelor douăsprezece luni nu ar îndeplini criteriile unei întreprinderi aflate în dificultate, în sensul alineatului (5) din liniile directoare menționate. În consecință, pierderile de fonduri proprii nu pot fi suficiente pentru a îndeplini criteriul pierderilor prevăzut la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 și pentru a califica întreprinderea ca aflată în dificultate atunci când pragurile stabilite la alineatul (5) nu sunt atinse. Dimpotrivă, ar trebui să existe o degradare vădită a situației economice. În decizia atacată, Comisia nu ar fi recunoscut că, în realitate, situația economică a întreprinderilor vizate se ameliorase după 2001.

131 În ce privește afirmația Comisiei potrivit căreia definiția propriu-zisă a unei întreprinderi aflate în dificultate în sensul Liniilor directoare din 1999 ar fi prevăzută la alineatul (4) din acestea, ar fi suficient să se constate că această definiție nu a fost aplicată de instituția menționată în decizia atacată. Trebuie arătat, în plus, că nu reiese din acest criteriu că o întreprindere trebuie considerată ca aflată în dificultate dacă nu poate obține fonduri proprii sau împrumutate în vederea finanțării proiectelor necesare pentru ameliorarea situației sale economice. Acest fapt ar reieși în special din documentul SEC(2005) 795 al Comisiei, intitulat „Plan de acțiune în domeniul ajutoarelor de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine orientate: o foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat 2005-2009" (denumit în continuare „planul de acțiune"), potrivit căruia o astfel de situație se poate explica de asemenea prin disfuncționalitățile pieței. Varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate ar putea fi aplicată numai atunci când nicio altă finanțare a proiectului nu poate fi găsită, inclusiv în cazul întreprinderilor care nu se află în dificultate. Experiența dobândită în cadrul aplicării acestui instrument de sprijin regional începând din 1993 ar fi arătat că întreprinderile care nu cunosc dificultăți economice au totuși nevoie de garanția landului pentru a-și realiza proiectele. Acest lucru ar fi aplicabil, de exemplu, atunci când banca cu care acestea colaborează în mod obișnuit își restructurează portofoliul și își retrage finanțarea.

132 Comisia contestă argumentele formulate de Freistaat Sachsen.

— Aprecierea Tribunalului

133 Reiese din analiza de la punctele 103-105 de mai sus că alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 cuprinde o listă neexhaustivă a factorilor care pot folosi în demonstrarea faptului că o întreprindere se află în dificultate, chiar și în lipsa unei reduceri mari a capitalului social sau în lipsa procedurii insolvenței, astfel cum sunt prevăzute la alineatul (5) din acestea, împrejurări care, potrivit alineatului (5) menționat, conduc în orice caz la concluzia că întreprinderea se află în dificultate. Contrar celor susținute de Freistaat Sachsen, prin urmare, în cadrul stabilit de Liniile directoare din 1999, este posibil ca, pe baza unora dintre indiciile enunțate la alineatul (6) sau chiar pe baza altor indicii, să se considere că o întreprindere se află în dificultate într-o asemenea măsură încât, în lipsa unei intervenții publice, supraviețuirea sa este compromisă.

134 Pe de altă parte, în ce privește paralelele cu alte proceduri de ajutoare de stat pe care Freistaat Sachsen dorește să le stabilească, trebuie amintit că legalitatea unei decizii a Comisiei prin care se constată că un ajutor nou nu îndeplinește condițiile de aplicare a acestei derogări trebuie apreciată numai în cadrul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, iar nu în raport cu o practică decizională anterioară a Comisiei, presupunând că aceasta ar fi constantă (Hotărârea Regione autonoma della Sardegna/Comisia, punctul 74 de mai sus, punctul 177). Prin urmare, comparațiile cu alte proceduri în materie de ajutoare de stat sunt lipsite de pertinență în raport cu stabilirea existenței unui număr minim de criterii care trebuie îndeplinite în sensul alineatului (6) din Liniile directoare din 1999, ținând seama de prezența sau de absența unui capital propriu afectat în sensul alineatului (5) din acestea.

135 În ce privește trimiterea pe care Freistaat Sachsen o face la Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, trebuie arătat că Tribunalul a reținut la punctul 191 din hotărârea menționată că nivelul pierderilor și cel al datoriilor financiare ale întreprinderii în cauză erau criterii care prin ele însele puteau stabili calitatea de întreprindere aflată în dificultate. Or, nu se poate deduce din aceasta că ar exista un număr minim de criterii care trebuie îndeplinite pentru a considera că o întreprindere se află în dificultate, întrucât aprecierea Tribunalului în această privință privea în mod specific faptele și elementele din speță. Totuși, reiese de aici că nu este necesar ca toate criteriile enumerate la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 să fie îndeplinite pentru ca o întreprindere să poată fi considerată ca aflată în dificultate în sensul Liniilor directoare din 1999.

136 În plus, în ce privește argumentul formulat de Freistaat Sachsen, potrivit căruia marja de apreciere a Comisiei ar fi diferită în contextul unei scheme de ajutoare aprobate, s-a amintit la punctul 62 de mai sus că examinarea efectuată de Comisie cu privire la conformitatea unui ajutor cu o schemă de ajutoare nu constituie o inițiativă care depășește limitele atribuțiilor acestei instituții. Întrucât întreprinderile aflate în dificultate sunt excluse de la varianta ajutoarelor regionale a schemei de ajutoare aprobate, iar definiția acestora este reglementată prin Liniile directoare din 1999, astfel cum reiese din analiza de la punctele 58-81 de mai sus cu privire la cadrul juridic aplicabil în speță, Comisia era îndreptățită să verifice dacă Liniile directoare din 1999 fuseseră aplicate corect în speță. Argumentele întemeiate pe o eventuală marjă de apreciere mai redusă a Comisiei în ceea ce privește ajutoarele regionale în raport cu ajutoarele pentru restructurare trebuie respinse din aceleași motive.

137 În continuare, cu privire la argumentul Freistaat Sachsen potrivit căruia, în lipsa unei situații de pierdere a fondurilor proprii, precum cea menționată la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999, ar trebui demonstrată, prin intermediul criteriilor prevăzute la alineatul (6) din acestea, existența unei tendințe negative, reiese din jurisprudență că importanța acordată în liniile directoare indicatorilor de tendință nu exclude în mod necesar pertinența altor tipuri de indicatori. Totuși, astfel de indicatori nu pot fi pertinenți decât dacă permit constatarea existenței unor dificultăți reale și demonstrate (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea Regione autonoma della Sardegna/Comisia, punctul 74 de mai sus, punctul 111). Prin urmare, dacă indicatorii de tendință negativă sunt, desigur, deosebit de pertinenți pentru a stabili dacă o întreprindere se află în dificultate, nu se poate deduce din formularea criteriilor prevăzute la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 vreo obligație a Comisiei de a dovedi existența unei tendințe negative, cu condiția ca aceasta să stabilească corespunzător cerințelor legale că este vorba despre o societate a cărei supraviețuire ar fi compromisă în lipsa unei intervenții publice.

138 În cele din urmă, cu privire la trimiterea la un plan de acțiune pe care o face Freistaat Sachsen, documentul menționat îndeamnă la o folosire mai frecventă a unei abordări economice în domeniul ajutoarelor de stat și arată că unul dintre elementele principale în această privință este analiza disfuncționalităților pieței care pot reprezenta motivele pentru care piețele nu permit atingerea obiectivelor de interes comun urmărite (punctele 22 și 23 din planul de acțiune). Totuși, se impune constatarea că aceste afirmații sunt de natură foarte generală și că nu există o legătură între acestea și definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate. Afirmațiile amintite nu confirmă nicidecum teza susținută de Freistaat Sachsen potrivit căreia Comisia ar fi trebuit să ia în considerare faptul că problemele privind lichiditatea unei întreprinderi pot fi legate de anumiți factori economici nepersistenți, precum o fază de creștere. Prin urmare, se impune respingerea acestui argument.

139 În consecință, toate argumentele formulate de Freistaat Sachsen cu privire la cadrul general de analiză aplicat de Comisie pentru a aprecia dacă întreprinderile beneficiare în cauză se află în dificultate trebuie respinse.

Cu privire la aprecierea situației Sachsen Zweirad

— Argumentele părților

140 Freistaat Sachsen susține că Sachsen Zweirad nu ar fi declarat creșterea pierderilor în martie 2003. Freistaat Sachsen admite că Sachsen Zweirad a suferit pierderi în 2001 și în 2002, însă acestea ar fi fost deja reduse în 2002, în raport cu 2001, de la 1,274 milioane de euro la 733 000 de euro. La momentul acordării măsurii 2, pentru 2003, ar fi fost așteptat un rezultat anual pozitiv. În plus, beneficiile din anii anteriori nu ar fi fost absorbite de pierderi. Sachsen Zweirad ar fi păstrat un capital propriu pozitiv neschimbat. Pe de altă parte, în 2002, în raport cu 2001, cifra sa de afaceri ar fi scăzut cu 13,8 %, la 51 de milioane de euro, întrucât, în Germania, cumpărătorii potențiali erau extrem de rezervați, dată fiind persistența conjuncturii negative. Pentru exercițiul 2003, societatea ar fi intenționat să crească din nou cifra de afaceri, iar acest plan ar fi fost considerat realist, întrucât, pe de o parte, reținerea cumpărătorilor în perioada anterioară ar fi condus la necesitatea unei compensări și, pe de altă parte, cei mai mari zece clienți ai Sachsen Zweirad ar fi efectuat deja comenzi ferme anterior începutului anului, pentru un volum al cifrei de afaceri de peste 30 de milioane de euro. Reducerea cifrei de afaceri nu ar fi fost de lungă durată. Freistaat Sachsen susține că, deși Comisia a constatat prezența celor două indicii sus-menționate, totuși aceasta nu a abordat cauzele lor și nici nu a examinat efectele lor asupra evoluției întreprinderii. Fără o astfel de examinare, aceste indicii nu ar permite formularea unei concluzii cu privire la problema dacă o întreprindere se află sau nu se află în dificultate.

141 Comisia ar invoca, în plus, probleme privind lichiditățile, însă acestea nu pot fi asimilate unor dificultăți de plată. Chiar Comisia ar explica necesitatea de a recurge la o finanțare exterioară pentru asigurarea creșterii întreprinderii și pentru constituirea unui fond de rulment aferent acestei creșteri. Or, dificultatea de a obține de pe piață o finanțare în vederea creșterii nu ar permite ca o întreprindere să fie calificată ca aflată în dificultate. Acest lucru este aplicabil și în cazul necesității invocate în raportul anual de audit privind conturile anuale la 31 decembrie 2002 și raportul de gestiune pe 2002 ale Sachsen Zweirad (denumit în continuare „raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad") de a restructura global finanțarea în vederea diminuării costurilor întreprinderii și a realizării unei planificări pe termen mai lung și în deplină siguranță. Scurtele durate reziduale ale creditelor ar fi, înainte de toate, un risc în

privința costurilor, iar nu direct o dovadă a unor dificultăți substanțiale. Pe de altă parte, cheltuielile cu dobânzile suportate de Sachsen Zweirad ar fi scăzut (de la peste 2 milioane de euro în 2001 la 1,8 milioane de euro în 2002), astfel încât nicio dificultate de plată nu era de așteptat, date fiind aceste cheltuieli cu dobânzile în cazul acordării unei garanții.

142 Comisia contestă argumentele Freistaat Sachsen.

— Aprecierea Tribunalului

143 Trebuie reamintit, cu titlu introductiv, că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, Comisia se bucură de o largă putere de apreciere în aplicarea articolului 87 alineatul (3) CE. Întrucât instanța nu poate substitui aprecierea Comisiei cu propria apreciere asupra situației de fapt și a circumstanțelor economice complexe, controlul Tribunalului trebuie să se limiteze, așadar, la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a acurateței situației de fapt, precum și a absenței unor erori vădite de apreciere și a unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 12 septembrie 2007, Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Comisia, T-68/03, Rep., p. II-2911, punctul 150 și jurisprudența citată).

144 În speță, în ce privește măsura 2 și situația Sachsen Zweirad în martie 2003, decizia atacată arată următoarele:

„(66) [Republica Federală Germania] susține că [Sachsen Zweirad] nu prezenta niciunul dintre semnele tipice unei societăți aflate în dificultate, în sensul prevăzut de [Liniile directoare din 1999]. Comisia subliniază că semnele tipice ale unei societăți aflate în dificultate, care sunt menționate la [alineatul] (6) din [Liniile directoare din 1999], oferă o simplă indicație a momentului în care o societate poate fi considerată în dificultate și nu trebuie să se regăsească în mod cumulativ. [Sachsen Zweirad] a înregistrat pierderi de exploatare de 1,274 milioane [de

euro] în 2001 și de 0,733 milioane [de euro] în 2002. Pierderile au fost preluate de societatea-mamă, Biria, conform acordului privind transferul de profit și pierderi. Cifra de afaceri a scăzut în 2002 comparativ cu 2001.

(67) Conform [raportului privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad], [aceasta] s-a confruntat de asemenea cu probleme privind lichiditățile. Raportul anual afirmă în mod explicit că situația lichidităților este dificilă din cauza cheltuielilor mari de prefinanțare a stocurilor grupului și din cauza creșterii sale și că supraviețuirea sa poate fi asigurată numai dacă băncile ar fi dispuse să mențină sau să restructureze liniile de credit existente.

(68) [Republica Federală Germania] susține că nu a existat niciodată pericolul ca băncile să nu prelungească liniile de credit. Totuși, aceasta nu anulează faptul că situația lichidităților societății era una delicată. Conform [raportului privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad], marea majoritate a creditelor aveau mai puțin de cinci ani până la scadență, ceea ce nu este în niciun caz un lucru favorabil pentru finanțarea activității și sporește riscurile cu care se confruntă societatea. Creditele pe termen scurt au atras dobânzi mai mari (deși acestea au fost mai mici în 2002 comparativ cu 2001), afectând și mai mult lichiditățile societății."

145 Potrivit considerentelor deciziei atacate citate mai sus, Comisia și-a întemeiat concluzia potrivit căreia Sachsen Zweirad se afla în dificultate în martie 2003 pe factorii următori: în primul rând, pe existența unor pierderi, deși în scădere, în anii 2001 și 2002, în al doilea rând, pe o cifră de afaceri în scădere în 2002 față de 2001 și, în al treilea rând, pe existența unor probleme grave privind lichiditățile, despre care se vorbește în raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad, care ar fi agravate, în plus, de preponderența creditelor pe termen scurt cu dobândă ridicată.

146 În primul rând și în ce privește cifra de afaceri în scădere, trebuie constatat că acest criteriu este menționat la alineatul (6) din Liniile directoare din 1999. Chiar dacă acest criteriu, analizat singur, nu este un indiciu puternic al existenței unor dificultăți substanțiale ale unei întreprinderi atunci când sunt luați în considerare numai doi ani consecutivi, Comisia a analizat și alte criterii în vederea evaluării situației financiare a Sachsen Zweirad.

147 În ce privește pierderile, se impune constatarea că alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 face trimitere la creșterea pierderilor. Totuși, Tribunalul consideră că acest fapt nu poate împiedica luarea în considerare de către Comisie a persistenței pierderilor în decursul a mai mulți ani consecutivi ca indicator al dificultății financiare, chiar dacă aceste pierderi nu sunt în creștere. Pe de altă parte, pare pertinent în cazul unei măsuri de ajutor acordate în cursul primului trimestru al anului 2003 să se ia în considerare în această privință rezultatele financiare ale întreprinderii beneficiare în cursul celor doi ani anteriori.

148 Pe de altă parte, în ce privește tabelul prezentat în anexă la cererea introductivă, care menționează un profit de 1,7 milioane de euro în momentului unui bilanț intermediar la data de 31 mai 2003, pe care Freistaat Sachsen reproșează Comisiei că nu l-a luat în considerare, trebuie arătat că, astfel cum precizează Comisia, o ameliorare a situației întreprinderii beneficiare în cursul anului în care a fost acordată măsura 2 nu poate influența aprecierea situației sale la momentul acordării, în special întrucât nu se poate exclude că existența garanției menționate a putut influența această evoluție. Astfel cum s-a amintit în cele de mai sus, jurisprudența menționează că problema dacă o măsură constituie ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE trebuie soluționată în lumina situației existente la momentul adoptării acestei măsuri. În ipoteza în care Comisia ar ține seama de elemente ulterioare, aceasta ar avantaja statele membre care nu își îndeplinesc obligația de notificare din stadiul de proiect a ajutoarelor pe care intenționează să le acorde (Hotărârea HAMSA/Comisia, punctul 120 de mai sus, punctul 53).

149 În cele ce urmează, cu privire la problemele privind lichiditățile, alineatul (6) din Liniile directoare din 1999 nu le menționează explicit, chiar dacă face trimitere la scăderea marjei brute de autofinanțare ca indicator al dificultății financiare.

150 Totuși, se impune constatarea că situația lichidităților era clar descrisă ca îngrijorătoare în raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad, pe care s-a întemeiat analiza Comisiei. Între altele, raportul menționat arăta următoarele:

„Societatea a încercat să contracareze scăderea rezultatelor, care s-a accentuat mai mult în raport cu 2001, procedând la economii privind costurile, care, considerate în absolut, au putut fi concretizate în special în domeniul cheltuielilor cu salariile și la nivelul celorlalte costuri de funcționare. Aceste măsuri s-au dovedit totuși insuficiente pentru evitarea unui rezultat negativ la finalul acestui an [...]

Precum în cursul exercițiului anterior, 2001, conducerea [Sachsen Zweirad] consideră că extinderea grupului de întreprinderi legate de societatea-mamă Biria AG, care a determinat și în 2002 o nevoie ridicată de finanțare, constituie cauza principală a riscurilor. Întrucât fideiusiunea din partea federației și a landului, care fusese acceptată inițial sub rezerva prezentării unei declarații de neopoziție din partea [Comisiei], a fost refuzată, criza lichidităților existentă în prezent nu a putut fi depășită, în special în cursul lunilor de iarnă, decât mulțumită unui plan de finanțare elaborat împreună cu băncile. În prezent, existența [Sachsen Zweirad] depinde astfel de menținerea creditelor acordate actualmente de bănci, și aceasta cu atât mai mult cu cât [Sachsen Zweirad] a constituit garanții importante pentru împrumuturile întregului grup Biria. Dat fiind nivelul liniilor de finanțare pe termen scurt, există un risc de fluctuație a ratei dobânzii care poate amenința însăși existența societății.

[...]

Cheltuielile mari cu prefinanțarea stocului de mărfuri și creșterea grupului au solicitat în mare măsură lichiditățile întreprinderii, a cărei situație continuă să fie precară, în așa măsură încât existența acesteia nu poate fi asigurată decât cu condiția ca

băncile să mențină liniile de creditare acordate în prezent sau să le restructureze și să le extindă, ținând cont de anularea fideiusiunii federației/landurilor.

[...] În ce privește liniile de finanțare pe termen scurt, există, în plus, un risc de fluctuație a ratei dobânzii care poate amenința existența întreprinderii [...]"

151 Reiese din acest citat că Sachsen Zweirad se găsea într-o situație financiară dificilă și era în curs de restructurare. Tribunalul consideră că, în special având în vedere nivelul creditelor pe termen scurt supuse fluctuațiilor ratei dobânzii, Comisia era în drept să considere situația lichidităților descrisă în raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad drept un indiciu al unei situații financiare dificile care ar putea compromite capacitatea de supraviețuire a întreprinderii în lipsa intervenției statului, întrucât o întreprindere căreia îi lipsesc lichiditățile nu va putea asigura plata datoriilor pe termen scurt sau mediu.

152 Pe de altă parte, în ce privește argumentul potrivit căruia Comisia ar fi trebuit să ia în considerare faptul că situația precară a lichidităților era cauzată de finanțarea creșterii Sachsen Zweirad și că, prin urmare, respectiva situație nu era neapărat un indiciu al dificultății, se impune observația că raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad menționează efectiv o prefinanțare a stocului de mărfuri și a creșterii grupului. Totuși, trebuie să se considere că nu s-a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când aceasta s-a întemeiat pe formulările foarte îngrijorătoare din raportul menționat cu privire la acest aspect, întrucât acesta a luat în considerare în mod vădit contextul creșterii, însă invocă totuși o situație care continuă să fie precară.

153 În plus, în ce privește argumentul Freistaat Sachsen potrivit căruia Comisia ar fi trebuit să ia în considerare situația conjuncturală și existența unor comenzi ferme importante la sfârșitul anului 2002, Comisia a arătat, drept răspuns la o întrebare scrisă a Tribunalului, că aceste informații nu fuseseră comunicate în cursul procedurii administrative, ci erau menționate pentru prima oară în cererea introductivă.

Întrebat cu privire la acest aspect în ședință, Freistaat Sachsen nu a putut contrazice aceste afirmații și nici nu a putut indica prin intermediul căror documente ar fi fost comunicate aceste informații în cursul procedurii administrative, ci a arătat numai că circumstanțele mai defavorabile din anul 2002 reprezentau o problemă general cunoscută.

154 În aceste împrejurări, Tribunalul consideră că nu a fost săvârșită nicio eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când nu a luat în considerare acești factori pentru a concluziona în sensul că Sachsen Zweirad se afla într-o situație economică și financiară precară. Astfel, reiese din jurisprudența citată la punctul 115 de mai sus că aprecierile formulate de Comisie nu trebuie examinate decât în funcție de elementele de care dispunea aceasta în momentul în care le-a efectuat.

155 În cele din urmă, în ce privește pretinsa neluare în considerare a ușoarei scăderi a cheltuielilor cu dobânzile de la 2 milioane de euro în 2001 la 1,8 milioane de euro în 2002, Comisia a arătat, drept răspuns la o întrebare scrisă a Tribunalului, că reiese din considerentul (68) al deciziei atacate că instituția menționată a ținut seama de această împrejurare, dar că, pentru a aprecia dacă o întreprindere se află în dificultate, aceasta trebuie să ia în considerare situația globală a acesteia. Chiar ținând seama de ușoara scădere a cheltuielilor financiare, Comisia consideră că Sachsen Zweirad se afla în dificultate, date fiind pierderile considerabile din trecut și problemele sale legate de lichidități.

156 În această privință, Tribunalul constată că în considerentul (68) al deciziei atacate se menționează efectiv scăderea cheltuielilor financiare în 2002 în raport cu 2001. Cu privire la analiza clar negativă a situației lichidităților Sachsen Zweirad, astfel cum reiese din raportul privind conturile 2002 al Sachsen Zweirad sus-menționat, Tribunalul consideră că nu s-a săvârșit o eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când a estimat că acest factor particular nu putea avea o influență determinantă cu privire la aprecierea globală a situației întreprinderii menționate în momentul acordării măsurii 2.

157 În concluzie, Freistaat Sachsen nu a demonstrat că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere atunci când s-a întemeiat pe factorii citați anterior pentru a concluziona că Sachsen Zweirad era în dificultate în martie 2003.

Cu privire la aprecierea situației Biria GmbH

— Argumentele părților

158 Freistaat Sachsen arată că, în considerentul (72) al deciziei atacate, Comisia constată că Biria GmbH (nouă) ar fi preluat dificultățile de la Biria AG (fosta) și de la Sachsen Zweirad, dar susține că o astfel de afirmație nu permite să se formuleze o concluzie privind la problema dacă întreprinderea restructurată se afla în dificultate. Anterior, Sachsen Zweirad nu ar fi fost o întreprindere aflată în dificultate, astfel încât preluarea valorilor activului și a celor ale pasivului Biria AG de către Biria GmbH nu ar transforma-o în mod obligatoriu pe aceasta din urmă într-o întreprindere aflată în dificultate, ceea ce este demonstrat cu claritate de faptul că totalul bilanțului ar fi ajuns de la 24 de milioane de euro la 31 decembrie 2002 la peste 34 de milioane de euro la 31 decembrie 2003, în timp ce pasivul nu ar fi crescut decât cu 4 milioane, de la 22 la 26 de milioane de euro. Ar trebui să fie luate în considerare numai aspectele financiare ale întreprinderii restructurate, care ar demonstra că aceasta nu se afla în dificultate.

159 Pe de altă parte, Comisia ar invoca grave probleme privind lichiditățile la Biria GmbH, dar ar trece sub tăcere faptul că acestea nu au condus la insolvența întreprinderii și nici chiar la simple încetări temporare de plăți. Comisia ar fi omis și faptul că este vorba despre probleme cu care întreprinderea menționată s-a confruntat în finanțarea creșterii sale, iar nu despre dificultăți legate de plăți, rezultate dintr-un raport problematic între încasări și plăți.

160 Freistaat Sachsen consideră de asemenea că din retragerea consorțiului de bănci nu reiese neapărat concluzia formulată de Comisie în considerentul (77) al deciziei atacate. Consorțiul de bănci în cauză ar fi fost condus de banca D., care ar fi fost creată abia în 2001 prin fuziunea altor două bănci și a cărei organizare, potrivit presei, făcea în continuare obiectul unor discuții. De altfel, acesta ar fi motivul pentru care fuziunea cu banca W., prevăzută de mai mulți ani, nu a putut fi realizată. La cererea mandatarului fideiusiunii, banca D. ar fi explicat că, în noiembrie 2003, consorțiul de bănci s-a retras din rațiuni strategice, astfel cum reiese dintr-o scrisoare anexată la cererea introductivă. Freistaat Sachsen susține că această explicație nu este improbabilă atunci când este plasată în contextul discuției interne continue cu privire la problema dacă banca D. trebuie sau nu trebuie să se ocupe de clienții din afaceri de nivel național, în concurență cu băncile cooperative populare și cu casele de economii asociate acesteia. Valoarea creanțelor ar fi fost corectată în cadrul unei restructurări interne a băncii și produsul prețului de răscumpărare ar fi putut fi optimizat cu ajutorul unui plan fiscal, cu scopul de a evita toate sau aproape toate pierderile. Celelalte două bănci s-ar fi retras împreună cu banca D. întrucât nu doreau, nici una, nici cealaltă, să preia conducerea consorțiului, decizie care, la rândul ei, nu ar fi neobișnuită și nu ar putea fi utilizată ca probă a unui risc deosebit de crescut de neplată. Prin urmare, nimic nu ar permite să se concluzioneze că întreprinderea respectivă trebuia calificată drept întreprindere aflată în dificultate.

161 Potrivit Freistaat Sachsen, prin urmare, chiar dacă întreprinderile au urmat în mod incontestabil o strategie de afaceri care presupunea multe riscuri și, în acest sens, erau subcapitalizate, o examinare aprofundată a criteriilor enumerate de Comisie ar fi trebuit să o conducă totuși la concluzia că, în momentul acordării măsurii 3, întreprinderile menționate nu se confruntau cu dificultăți care să facă imposibilă continuarea activităților lor dacă statul nu le acorda ajutor. Societatea de audit mandatată de Freistaat Sachsen ar fi concluzionat în special pentru cele două întreprinderi că riscul recurgerii la garanție era atât de redus, încât acordarea unei garanții putea fi justificată.

162 În cele din urmă, Freistaat Sachsen susține că s-ar fi impus respingerea argumentului Comisiei potrivit căruia originea problemelor privind lichiditățile este lipsită de

incidență în raport cu chestiunea dacă o întreprindere trebuie considerată în dificultate. Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, invocată de Comisie pentru a demonstra că practica unui război tarifar nu este nicidecum incompatibilă cu existența unor dificultăți, nu poate fi transpusă în speță, întrucât problemele privind lichiditățile nu pot fi asimilate pierderilor. De regulă, problemele privind lichiditățile apar tocmai în cadrul finanțării creșterii întrucât constituirea capitalului fix și a capitalului de exploatare trebuie finanțată, însă această constituire nu s-ar traduce prin pierderi. Prin urmare, o situație precară a lichidităților nu ar însemna că o întreprindere trebuie considerată în dificultate.

163 Comisia constată argumentele formulate de Freistaat Sachsen.

— Aprecierea Tribunalului

164 În ce privește măsura 3 și situația Biria GmbH la momentul acordării măsurii menționate, în decembrie 2003, decizia atacată arată următoarele:

„(70) Biria GmbH (în prezent Biria AG) a fost înființată la 1 octombrie 2003 în urma unei fuziuni între fosta Biria AG și filiala sa [Sachsen Zweirad].

(71) Conform opiniei [Republicii Federale Germania], trebuie să se facă o distincție clară între Biria GmbH (în prezent Biria AG) și predecesorii săi, respectiv fosta Biria AG și [Sachsen Zweirad], din moment ce, în urma fuziunii, s-a creat o nouă societate. Prin urmare, în evaluarea dacă societatea se afla sau nu în dificultate la momentul acordării garanției, la data de 9 decembrie [2003], trebuie să se țină cont de bilanțul de deschidere al societății fuzionate [a se citi «rezultate din fuziune»] care, conform opiniei Germaniei, demonstrează că Biria GmbH nu se califică drept o societate aflată în dificultate.

(72) Comisia nu este de acord cu această afirmație. Societatea fuzionată [a se citi «rezultată din fuziune»], Biria GmbH, nu poate fi analizată separat de fosta Biria AG și de [Sachsen Zweirad], din moment ce a fost creată prin fuziunea celor două societăți. În caz contrar, s-a putea evita cu ușurință clasificarea unei întreprinderi ca societate aflată în dificultate prin fuziunea agenților economici sau prin înființarea de noi societăți. Fosta Biria AG a înregistrat pierderi și s-a confruntat cu probleme privind lichiditățile în 2002, ca și [Sachsen Zweirad]. Biria GmbH a moștenit toate datoriile și obligațiile fostei Biria AG și ale [Sachsen Zweirad]. Aceasta deține de asemenea aceleași active și desfășoară aceleași activități ca fosta Biria AG și ca [Sachsen Zweirad]. În consecință, Comisia consideră că Biria GmbH a preluat dificultățile fostei Biria AG și ale [Sachsen Zweirad].

(73) [Republica Federală Germania] susține că [Sachsen Zweirad] a dominat fuziunea din punct de vedere economic și nu se afla în dificultate și, deci, nu se poate presupune în mod automat că noua Biria GmbH ar fi fost în dificultate. Contrar afirmațiilor Germaniei, Comisia este de părere că [Sachsen Zweirad] se afla în dificultate. În consecință, noua Biria GmbH «a moștenit» și dificultățile societății Sachsen Zweirad GmbH.

(74) În plus, conform raportului anual pe 2003, grupul Biria a continuat procesul de restructurare și reorganizare demarat în 2002, care includea și o reordonare a surselor sale de finanțare. În temeiul garanției acordate de landul Saxonia pentru împrumutul în valoare de 24,875 milioane [de euro], grupul Biria a întocmit un nou plan pentru finanțarea activităților sale pe termen mediu, care includea o ajustare semnificativă a ratelor dobânzilor și, prin urmare, o diminuare a poverii dobânzilor.

(75) În același timp, s-a reorganizat și colaborarea cu băncile: trei bănci au convenit să renunțe la creanțele în valoare de 8,567 milioane EUR, reprezentând mai mult de 50 % din totalul creanțelor lor, în schimbul unei rambursări imediate a creanțelor rămase. În consecință, împrumutul aflat sub incidența garanției de 80 % conform măsurii 3 constă în 8 milioane [de euro] pentru achitarea împrumuturilor pentru capitalul de lucru, 7,450 milioane [de euro] sub forma unui avans în cont curent și 9,425 milioane [de euro] pentru nevoile de finanțare sezoniere.

(76) Biria GmbH (în prezent Biria AG) s-a confruntat cu probleme grave privind lichiditățile la momentul acordării garanției și, deci, se afla în dificultate. Această evaluare este susținută de faptul că trei dintre bănci și-au retras sprijinul de finanțare a activităților Biria, convenind chiar să renunțe la o proporție semnificativă din creanțe în schimbul plății imediate a creanțelor rămase. Acest lucru demonstrează că băncile aveau mari îndoieli că Biria și-ar putea achita datoriile sau că ar putea fi considerată o societate viabilă.

(77) [Republica Federală Germania] susține că singurul motiv pentru care băncile și-au retras sprijinul de finanțare îl reprezintă reorganizarea strategiei de afaceri a acestora. Comisia observă că băncile au convenit să renunțe la aproximativ 50 % din creanțe, care, chiar dacă băncile s-au retras din motive legate de modificarea strategiei de afaceri, este un semn că acestea considerau că este puțin probabil să își recupereze integral valoarea împrumuturilor."

165 Potrivit acestui fragment din decizia atacată, Comisia și-a întemeiat concluzia potrivit căreia, în decembrie 2003, Biria GmbH se afla în dificultate pe factorii următori: în primul rând, pe preluarea de către aceasta a dificultăților financiare ale celor două societăți constituente, în al doilea rând, pe gravele probleme privind lichiditățile la momentul acordării măsurii 3 și, în al treilea rând, pe retragerea celor trei bănci și pe renunțarea acestora, cu această ocazie, la o mare parte din creanțele lor.

166 Mai întâi, în ce privește „moștenirea" primită de Biria GmbH, Freistaat Sachsen contestă că Sachsen Zweirad se afla în dificultate. Totuși, reiese din analiza precedentă (a se vedea punctele 144-157 de mai sus) că nu s-a dovedit că s-ar fi săvârșit erori vădite de apreciere de către Comisie atunci când a concluzionat în sens contrar. În plus, reiese din considerentul (72) al deciziei atacate că fosta Biria AG înregistrase pierderi și în 2002 și se confrunta cu probleme privind lichiditățile, aspecte ce nu au fost contestate de Freistaat Sachsen.

167 Totuși, potrivit acestuia din urmă, Comisia ar fi trebuit să se întemeieze exclusiv pe bilanțul noii societăți Biria GmbH și ar fi trebuit să analizeze aspectele financiare ale acesteia în loc de a realiza deducții abstracte potrivit cărora fuzionarea a două

societăți aflate în dificultate conduce automat la o nouă întreprindere aflată de asemenea în dificultate.

168 În această privință, Tribunalul consideră că nu s-a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când a luat în considerare, pe lângă factorii legați de situația economică și financiară a noii societăți Biria GmbH, și situația economică a celor două întreprinderi care au fuzionat în vederea creării acesteia. Astfel, după cum se arată în considerentul (72) al deciziei atacate și cum a arătat Comisia în fața Tribunalului, nu se poate permite ca societățile să nu își îndeplinească obligația de notificare și de prezentare a unui plan de restructurare prin simpla fuzionare a unor unități economice sau prin crearea de noi întreprinderi.

169 Pe de altă parte, în ce privește mai întâi trimiterile realizate de Freistaat Sachsen la anumite informații financiare aferente exercițiului 2003, în special la totalul bilanțului și la rezultatul exploatării obținut de Biria GmbH la 31 decembrie 2003, trebuie amintit că rezultă din jurisprudența citată la punctul 120 de mai sus că problema dacă o măsură constituie un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE trebuie rezolvată în lumina situației existente la momentul adoptării măsurii respective. Prin urmare, nu se poate reproșa Comisiei că nu a ținut seama de datele privind situația societății în cauză la 31 decembrie 2003, această dată fiind ulterioară datei acordării ajutorului. Astfel, după cum arată Comisia, aceste date nu erau disponibile la momentul acordării ajutorului. În consecință, în această privință, Comisia era îndreptățită să facă referire în decizia atacată la informațiile aferente exercițiului 2002. Prin urmare, argumentele prezentate de Freistaat Sachsen privind în special bilanțul la 31 decembrie 2003 și rezultatul pozitiv al exploatării obișnuite al Biria GmbH în exercițiul 2003 sunt inoperante.

170 În continuare, cu privire la argumentul formulat de Freistaat Sachsen potrivit căruia, făcând abstracție de bilanțul noii societăți la 31 decembrie 2003 și de rezultatul exploatării în exercițiul 2003, ar fi trebuit să se țină seama de rezultatele intermediare, precum și de bilanțul provizoriu la data de 31 mai 2003, Comisia arată în mod întemeiat că nu se poate determina în ce măsură dezvoltarea pozitivă a rezultatului exploatării în decursul anului 2003 a putut beneficia de acordarea măsurii 2 către Sachsen Zweirad în martie 2003, societate care a fuzionat în scopul creării Biria GmbH. În aceste împrejurări, cele câteva trimiteri abstracte făcute de Freistaat Sachsen la rezultatele

intermediare din anul 2003 nu sunt suficiente pentru a stabili că s-a săvârșit o eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când nu și-a întemeiat analiza situației financiare a Biria GmbH pe rezultatele intermediare menționate.

171 Pe de altă parte, în ce privește situația lichidităților reduse ale Biria GmbH, Comisia face trimitere la raportul de audit privind conturile anuale la 31 decembrie 2002 și raportul de gestiune pe 2002 al acestei societăți, care arată următoarele:

„Problemele privind lichiditățile întreprinderii s-au accentuat mai mult în 2002 și situația este în continuare precară, astfel încât supraviețuirea Biria AG nu poate fi asigurată decât cu condiția ca băncile să mențină liniile de credit actuale sau să le restructureze și să le extindă având în vedere anularea fideiusiunilor federației/landurilor [...]

Din punct de vedere contabil, societatea este supraîndatorată. Conducerea comercială consideră totuși că nu există o situație de supraîndatorare în sensul legislației insolvenței, dat fiind că, în bilanț, capitalul negativ este compensat prin rezerve pasive ale participației la [Sachsen Zweirad], printr-o declarație de subordonare a asociatului și printr-un good-will al Biria AG."

172 În această privință, s-a concluzionat deja în sensul că o situație precară a lichidităților poate constitui un indiciu pertinent al unei situații de dificultate în sensul Liniilor directoare din 1999. De altfel, se impune să se observe în acest sens că, potrivit Comisiei, care nu a fost contrazisă de Freistaat Sachsen, creditele care au făcut obiectul măsurii 3 nu erau destinate investiției, ci era vorba în special despre un credit de cont curent și despre un altul pentru necesități financiare sezoniere, ceea ce reiese și din considerentul (75) al deciziei atacate. Prin urmare, argumentul Freistaat Sachsen potrivit căruia situația lichidităților nu ar fi condus la insolvență este lipsit de pertinență, întrucât Liniile directoare acceptă o situație de dificultate în afara acestui context juridic precis. În ce privește argumentele Freistaat Sachsen întemeiate pe faptul că situația lichidităților Biria GmbH ar fi trebuit pusă în relație cu un context de

creștere a societății, Tribunalul consideră că această împrejurare nu este suficientă în sine pentru a permite Comisiei să nu ia în considerare dificultățile privind lichiditățile unei societăți, ci că este vorba despre o apreciere globală a situației acesteia.

173 În sfârșit, în ce privește retragerea băncilor, se impune observația că scrisoarea băncii D. anexată cererii introductive din cauza T-102/07 nu constituie o dovadă concludentă a faptului că aranjamentul în cauză era datorat în întregime unor considerații de strategie internă a băncilor. Astfel, chiar dacă scrisoarea menționată arată că la baza începerii negocierii unei restructurări a creditelor în februarie 2003 au stat rațiuni strategice, aceasta nu repune în discuție analiza din decizia atacată potrivit căreia renunțarea la 50 % din credite în schimbul rambursării neîntârziate a sumei restante are caracter excepțional. Prin urmare, Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere atunci când a interpretat retragerea și renunțarea băncilor drept un indiciu al lipsei de încredere a acestora în capacitatea Biria GmbH de a-și rambursa în totalitate împrumuturile.

174 Rezultă din cele de mai sus că din niciunul dintre argumentele formulate de Freistaat Sachsen nu reiese că s-ar fi săvârșit erori vădite de apreciere de către Comisie atunci când a concluzionat că Biria GmbH era de asemenea o întreprindere aflată în dificultate la data faptelor.

175 Prin urmare, se impune respingerea tuturor motivelor reclamanților legate de pretinsele erori vădite de apreciere săvârșite cu ocazia calificării întreprinderilor beneficiare drept întreprinderi aflate în dificultate.

3. *Cu privire la motivele întemeiate pe nemotivare*

176 Pe de o parte, argumentele reclamanților privesc insuficienta motivare a deciziei atacate, întrucât Comisia nu arată motivul pentru care nu a fost aplicată definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate din cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 și nici

nu explică motivul pentru care s-a îndepărtat de la definiția noțiunii menționate din Liniile directoare din 1999. Pe de altă parte, reclamanții susțin că decizia atacată este afectată de nemotivare în raport cu determinarea elementelor de ajutor cu privire la măsurile 1-3.

Cu privire la nemotivarea în ce privește neaplicarea măsurii adecvate E 16/94 și diferența existentă față de Liniile directoare din 1999

Argumentele părților

177 Freistaat Sachsen susține că, deși trebuia să se considere că întreprinderile vizate erau întreprinderi aflate în dificultate potrivit criteriilor prevăzute de schema de ajutoare aprobată, Comisia nu a exprimat motivele unei astfel de decizii. De altfel, instituția menționată nu ar fi precizat nici motivele pentru care s-a îndepărtat de la criteriile stabilite în schema de ajutoare aprobată. Pe de altă parte, potrivit Freistaat Sachsen, Comisia nu explică în decizia atacată motivul pentru care nu a aplicat criteriile prevăzute la alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 în condițiile în care, în alte proceduri, ar avea îndoieli frecvente cu privire la faptul că o întreprindere vizată se poate afla în dificultate atunci când aceste criterii nu sunt îndeplinite. Dat fiind faptul că alineatul (5) din Liniile directoare din 1999 cuprinde o regulă generală, iar alineatul (6) o excepție, Comisia ar fi trebuit să motiveze neaplicarea alineatului (5) menționat.

178 MB Immobilien și MB System susțin că, în ce privește aplicarea Liniilor directoare din 1999, decizia atacată este afectată de o triplă nemotivare. În primul rând, în aceasta nu s-ar arăta motivele pentru care Comisia s-a îndepărtat de examinarea criteriilor din Liniile directoare din 1999. În al doilea rând, în ipoteza în care Comisia ar fi ajuns la concluzia că beneficiarii ajutoarelor ar trebui calificați drept întreprinderi aflate în dificultate în temeiul distincției dintre întreprinderile sănătoase și cele aflate în dificultate pe care ar fi decis-o chiar instituția menționată, în decizia atacată nu se

specifică nimic în acest sens. În al treilea rând, Comisia ar fi trebuit să motiveze îndepărtarea de condițiile schemei de ajutoare aprobate cu privire la măsurile 2 și 3.

179 Comisia contestă argumentele reclamanților.

Aprecierea Tribunalului

180 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, întinderea obligației de motivare depinde de natura actului în cauză și de contextul adoptării sale. Motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției, astfel încât, pe de o parte, să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, în scopul de a-și putea apăra drepturile și de a verifica dacă decizia este sau nu este întemeiată, și, pe de altă parte, să permită instanței să își exercite controlul de legalitate. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare a acestuia, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă. În special, Comisia nu este obligată să ia poziție cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate, ci este suficient ca aceasta să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei (a se vedea Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, punctele 62-64 și jurisprudența citată).

181 În speță, nu reiese din decizia atacată că, în cadrul procedurii administrative, Republica Federală Germania s-ar fi referit la măsura adecvată E 16/94. Comisia a confirmat în fața Tribunalului că măsura adecvată E 16/94 nu a fusese invocată în cursul procedurii administrative și nu a fost contestată de reclamanți cu privire la acest aspect. Pe de altă parte, reiese din analiza de mai sus că definiția noțiunii de întreprindere aflată în dificultate din cuprinsul măsurii adecvate 16/94 nu era aplicabilă în speță și că, în această privință, Comisia era îndreptățită să se întemeieze pe Liniile directoare din 1999. În aceste împrejurări, motivele întemeiate pe nemotivarea deciziei atacate cu privire la neaplicarea măsurii adecvate 16/94 trebuie declarate nefondate, întrucât nu

se poate reține că ar exista o obligație a Comisiei de a explica motivul pentru care nu s-a întemeiat pe norme care nu sunt aplicabile și care nu au fost invocate.

182 De asemenea, se impune respingerea ca neîntemeiate a motivelor bazate pe nemotivare în raport cu luarea sau cu neluarea în considerare a criteriilor din Liniile directoare din 1999. Astfel, potrivit considerentului (66) al deciziei atacate, Comisia consideră că „semnele tipice ale unei societăți aflate în dificultate, care sunt menționate la [alineatul] (6) din Liniile directoare [din 1999], oferă o simplă indicație a momentului în care o societate poate fi considerată în dificultate și nu trebuie să se regăsească în mod cumulativ." Prin urmare, poziția Comisiei cu privire la acest aspect este clară. În rest, astfel cum reiese din analiza de mai sus, decizia atacată arată criteriile economice luate în considerare de Comisie în vederea aprecierii situației financiare a întreprinderilor beneficiare în cauză. Această motivare este suficientă pentru a permite părților să cunoască temeiurile deciziei atacate și Tribunalului să se pronunțe cu privire la legalitatea acesteia.

Cu privire la nemotivarea în ce privește determinarea elementului de ajutor

Argumentele părților

183 Freistaat Sachsen arată că nu înțelege modul în care Comisia a calculat rata anuală a dobânzii la care, potrivit acesteia, ar fi trebuit acceptate creditele pentru a fi conforme cu condițiile pieței și pentru a se putea considera, astfel, că nu a existat un ajutor. Comisia s-ar fi limitat să facă trimitere la Comunicarea 97/C 273/03 privind metoda de stabilire a ratelor de referință și de actualizare (JO 1997, C 273, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 59, denumită în continuare „Comunicarea privind ratele de referință"). Or, o simplă trimitere la o comunicare anterioară nu ar fi suficientă pentru a demonstra că un supliment de 400 de puncte de bază este obișnuit pe piață. Freistaat Sachsen afirmă că nu înțelege nici motivul pentru care, în ce privește măsurile 2 și 3, Comisia aplică două majorări [considerentul (93) al deciziei atacate]. Cele două exemple

enunțate în Comunicarea privind ratele de referință (întreprindere aflată în dificultate și lipsa garanțiilor) ar avea legătură cu riscul de neplată, astfel încât o cumulare nu ar părea justificată.

184 În orice caz, Comisia nu ar fi stabilit niciun raport inteligibil cu condițiile obișnuite ale pieței. De altfel, ar părea puțin probabil ca piața să reacționeze la lipsa invocată a garanțiilor prin majorări fixe ale ratei dobânzii total disproporționate în raport cu nivelul ratelor în vigoare. Trebuie anticipată aplicarea de către sectorul creditelor a unei majorări relativ scăzute atunci când rata dobânzii este redusă și, respectiv, a unei majorări relativ ridicate atunci când și rata dobânzii este ridicată.

185 Freistaat Sachsen consideră de asemenea că, în considerentul (92) al deciziei atacate, Comisia prezumă că garanțiile acordate nu aveau o valoare economică semnificativă, însă nu a adus nicio dovadă în sprijinul acestei afirmații. Or, ar reieși din bilanțurile anuale pe 2003 că băncile ar fi aprobat nu numai credite garantate cu ipoteci, ci și credite garantate cu cesiunea de echipamente și cu cesiunea fondului de rulment, care ar fi înscrise în bilanț cu valorile de 5,8 milioane de euro și, respectiv, de 28,3 milioane de euro. Prin urmare, Comisia nu s-ar fi putut întemeia pe o valoare economică neglijabilă a garanțiilor ca punct de pornire sau ar fi trebuit cel puțin să explice această abordare.

186 În sfârșit, în raport cu trimiterea făcută de Comisie în cursul procedurii în fața Tribunalului la un studiu efectuat de un birou de audit la 26 octombrie 2004 privind actualizarea ratei de referință aplicate ajutoarelor de stat în Uniunea Europeană (denumit în continuare „studiul"), Freistaat Sachsen arată că studiul menționat nu figurează în dosar și nici nu este invocat în decizia atacată, în consecință, cerințele de motivare a acesteia din urmă nu sunt respectate cu privire la acest aspect. Anterior deciziei atacate, Comisia nici nu ar fi redactat de altfel vreo comunicare din care să reiasă că achiesează la concluziile studiului în perspectiva deciziilor viitoare.

187 În ce privește măsura 1, MB Immobilien și MB System susțin că nu există o justificare a Comisiei referitoare la motivul pentru care remunerarea unui aport pasiv care este deja superioară celor 600 de puncte de bază față de rata de referință aplicabilă la data faptelor nu ar ține seama de riscurile crescute legate de o întreprindere aflată în dificultate. De altfel, Comisia ar fi făcut trimitere la Comunicarea privind ratele de referință întrucât nu ar fi constatat condițiile pieței.

188 Comisia nu ar oferi o motivare concludentă referitoare la modul de evaluare a elementelor care constituie un ajutor în cadrul măsurii 1, ci ar căuta elementul de ajutor în diferența dintre remunerația pe care ar fi trebuit să o plătească Bike Systems pe piață și cea pe care a plătit-o efectiv. Pentru a determina cuantumul dobânzilor, o simplă trimitere la Comunicarea privind ratele de referință și reluarea unei supoziții – întreprindere aflată în dificultate – nu ar putea înlocui motivarea necesară. Acest lucru ar fi aplicabil nu numai pe fond, ci, înainte de toate, în ce privește cuantumul ajutorului, cu atât mai mult cu cât, în ce privește numărul punctelor de bază, Comisia și-ar fi acordat o marjă de manevră în Comunicarea privind ratele de referință.

189 Ar fi arbitrară aplicarea a 400 de puncte de bază pentru diferitele riscuri și însumarea acestora fără motivarea acestei decizii nici pe fond, nici în raport cu cuantumul. Astfel, nu ar rezulta din cuprinsul Comunicării privind ratele de referință că, în prezența mai multor riscuri, Comisia și-ar fi rezervat dreptul de a aplica pentru fiecare dintre acestea o majorare cu 400 de puncte de bază. În special din acest motiv, ar fi fost necesar să se motiveze mai amplu de către Comisie, atât pe fond, cât și în raport cu cuantumul, majorarea cu 1 000 de puncte de bază stabilită de aceasta.

190 În ce privește susținerea potrivit căreia măsura 1 ar fi constituit un împrumut deosebit de riscant, MB Immobilien și MB System arată că această cumulare a diferitelor riscuri pe care o deduce Comisia nu privește, în realitate, decât un singur risc, și anume riscul de neplată. Aceasta reiese cu deosebită claritate din contextul următor. Atunci când o întreprindere a oferit suficiente garanții, ar fi puțin important dacă împrumutul are sau nu are un rang prioritar. Același raționament se aplică atunci când garanțiile pretins insuficiente au făcut deja la rândul lor obiectul unei majorări. Or, Comisia ar înțelege în acest caz să majoreze cu 400 și cu 200 de puncte, respectiv

cu un total de 600 de puncte de bază, aceeași situație de fapt, adică insuficiența garanțiilor. Această manieră de a proceda ar fi total contradictorie.

191 MB Immobilien și MB System precizează de asemenea că nici Comunicarea privind ratele de referință, nici decizia atacată nu aduc justificări cu privire la riscurile care trebuie luate în considerare în vederea unei prime de 400 de puncte de bază și motivul pentru care este vorba despre 400 de puncte de bază.

192 Pe de altă parte, în ce privește diferitele garanții, deși Comisia încearcă să descrie riscul concret, raportul dintre, pe de o parte, valoarea garanțiilor citate și, pe de altă parte, evaluarea acestora în puncte de bază ar rămâne necunoscut.

193 În plus, în decizia atacată, în cadrul evaluării riscurilor, Comisia ar fi omis să aprecieze alte aspecte decât garanțiile acordate, spre exemplu, capacitățile întreprinderii și poziția acesteia pe piață. O analiză a riscurilor care se limitează la garanții și ignoră factori economici mai ampli nu ar îndeplini obligația de prudență și de exhaustivitate.

194 În plus, Comisia ar fi omis să formuleze o apreciere cu privire la scrisoarea de confort (a se vedea punctul 90 de mai sus). Dacă instituția menționată ar fi procedat la realizarea acestei aprecieri, nu ar fi putut presupune că riscul era crescut.

195 Referitor la măsura 2, MB Immobilien și MB System susțin că decizia atacată este de asemenea afectată de o gravă nemotivare în ce privește determinarea elementelor care constituie ajutor și a valorii acestora. În considerentele (88)-(91) ale deciziei atacate, Comisia ar face din nou trimitere la Comunicarea privind ratele de referință, fără a preciza însă motivele pentru care consideră justificată aplicarea unei prime de 400 de puncte de bază în temeiul calificării ca întreprindere aflată în dificultate și a unei prime de 400 de puncte de bază pe temeiul că garanțiile sunt insuficiente. Din

aceleași motive ca și cele invocate în cazul măsurii 1, simpla trimitere la Comunicarea privind ratele de referință nu este suficientă.

196 Pe de altă parte, în măsura în care Comisia se întemeiază pe pierderile înregistrate de Sachsen Zweirad pentru a decide că este vorba despre o întreprindere aflată în dificultate și că există riscuri speciale de care trebuie să se țină seama printr-o majorare, se impune să se rețină că aceste pierderi nu sunt determinante. Comisia nu ar fi examinat în măsură suficientă contractul de cesiune a beneficiilor și modalitățile de compensare a lichidităților în cadrul grupului (cash pool) convenite între Sachsen Zweirad și societatea-mamă a acesteia. Cel mult, Comisia ar fi putut examina dacă societatea-mamă se afla în dificultate. Prin urmare, majorarea cu 400 de puncte de bază ar fi nelegală.

197 În continuare, referitor la măsura 3, MB Immobilien și MB System consideră că decizia atacată este de asemenea afectată de o gravă lipsă de motivare cu privire la elementele care constituie ajutor [considerentul (93) al deciziei atacate]. Comisia ar determina elementul care constituie ajutor în funcție de diferența dintre rata dobânzii aplicată concret și rata dobânzii majorată cu 700 de puncte de bază stabilită de aceasta și nu ar fi posibil să se înțeleagă motivul pentru care, pe de o parte, această instituție a decis să procedeze la o majorare cu exact 400 de puncte de bază pentru că este vorba despre o întreprindere aflată în dificultate, iar nu cu altă valoare și nici, pe de altă parte, motivul pentru care aplică o altă majorare de 300 de puncte de bază pentru motivul că garanțiile sunt insuficiente. Desigur, Comisia ar admite că garanțiile acordate au o anumită valoare economică, însă nu ar justifica în ce măsură acest lucru ar conduce la aplicarea unei majorări cu 100, iar nu cu 200, de puncte de bază dintre cele 400 de care se pare că a ținut seama. Nu ar fi posibil să se înțeleagă motivele pentru care Comisia consideră, în continuare, că o majorare cu 300 de puncte de bază este justificată, fie și numai pentru că, potrivit Comunicării privind ratele de referință, în cazul unor riscuri speciale, se impune aplicarea unei majorări cu 400 de puncte de bază.

198 În ce privește trimiterea la studiu făcută de Comisie, MB Immobilien și MB System achiesează la criticile formulate de Freistaat Sachsen.

199 Comisia amintește că în Comunicarea privind ratele de referință se prevede o rată de referință uniformă, calculată pe baza așa-numitei rate de „swap interbancar pe cinci ani”. În situații de risc special (de exemplu, o întreprindere aflată în dificultate, lipsa garanțiilor solicitate în mod normal de bănci), metoda ar prevedea o majorare a ratelor de referință cu 400 de puncte de bază sau chiar cu mai mult.

200 În ce privește mai întâi măsura 1, pentru a determina rata normală a pieței, Comisia ar fi utilizat, în decizia atacată, trei majorări, care nu s-ar aplica totuși în calcul nicidecum în cazul aceluiași risc, ci în cazul a trei riscuri distincte. Primul risc vizat ar avea legătură cu împrejurarea potrivit căreia Bike Systems se afla în dificultate. Prin urmare, probabilitatea ca întreprinderea să nu poată rambursa măsura 1 sau să nu poată plăti remunerația convenită pentru aceasta ar fi crescută. Situația economică a beneficiarului ajutorului ar fi fost analizată în profunzime. Chiar și numai din acest motiv, argumentul potrivit căruia Comisia nu ar fi apreciat decât garanțiile acordate trebuie respins. Al doilea risc ar fi privit lipsa garanțiilor, care ar fi sporit și mai mult riscul de neplată în cazul insolvenței. Al treilea risc ar fi fost reprezentat de subordonarea măsurii 1 altor împrumuturi în caz de insolvență, de unde o creștere suplimentară a riscului de neplată. În speță, ar fi vorba despre un risc distinct. Cele trei riscuri ar fi descrise cu precizie și motivate în decizia atacată.

201 Argumentul potrivit căruia toate aceste riscuri nu privesc, în definitiv, decât riscul de neplată și nu trebuie avute în vedere în mod cumulat ar fi lipsit de pertinență, întrucât ar însemna să se considere că, în orice caz, dacă o întreprindere a constituit suficiente garanții, problema dacă împrumutul este sau nu este subordonat nu ar fi determinantă. Or, în speță ar fi vorba despre o întreprindere care nu a constituit garanții suficiente și, prin urmare, ar fi determinant să se știe dacă împrumutul este sau nu este subordonat. Pe de altă parte, ar fi foarte posibil de înțeles că o întreprindere se poate afla în dificultate, însă dispune totuși de garanții importante care permit rambursarea creditului sau a garanției. Așadar, rata dobânzii care trebuie considerată conformă cu piața și care se aplică unui credit pentru o astfel de întreprindere ar fi inferioară celei

aferente unui credit acordat unei întreprinderi aflate în dificultate și care nu oferă garanții comparabile.

202 La o concluzie similară ar fi ajuns și studiul consacrat, în special, stabilirii de majorări adecvate ratei minime în anumite situații. În cadrul studiului amintit s-ar aplica două criterii pentru o astfel de majorare, respectiv notarea întreprinderii și garanțiile oferite de această întreprindere, cumulând astfel cele două riscuri. În cazul unei întreprinderi din categoria C care oferă garanții sigure în pofida dificultăților, studiul ar propune, de exemplu, aplicarea unei majorări cu 360 de puncte de bază (respectiv 3,6 puncte procentuale). În schimb, în studiu s-ar considera că majorarea adecvată pentru o întreprindere de aceeași categorie, dar care nu oferă decât puține garanții, este de 1 650 de puncte de bază (respectiv 16,50 puncte procentuale). Prin urmare, majorarea din speță nu ar fi nicidecum aplicată de trei ori pentru același risc. Pe de altă parte, trimiterea pe care Comisia a făcut-o la studiu în memoriul în apărare ar avea drept unic scop să dovedească faptul că rezultatul obținut și motivat în ce privește cuantumul elementului de ajutor reprezenta realitatea economică, însă nu era în niciun caz concepută ca o motivare suplimentară, care, de altfel, nu ar fi fost necesară.

203 În ce privește chestiunea caracterului adecvat al majorărilor stabilite la totalul de 1 000 de puncte de bază, Comisia dorește să sublinieze că, în Comunicarea privind ratele de referință, consideră că o majorare cu 400 de puncte de bază constituie un minim. Majorarea efectiv aplicată poate fi superioară celor 400 de puncte de bază. Caracterul adecvat al majorărilor ar fi confirmat de studiu, care ar considera adecvat, în cazul unei întreprinderi de categoria C, respectiv al unei întreprinderi aflate într-o situație economică defavorabilă, să se aplice o majorare cu 1 000 de puncte de bază atunci când garanțiile oferite sunt normale, respectiv cu 1 650 de puncte dacă garanțiile oferite sunt reduse. Prin urmare, majorarea cu 1 000 de puncte de bază aplicată de Comisie ar trebui considerată mai degrabă prea redusă decât prea ridicată.

204 În sfârșit, pretinsa neluare în considerare a scrisorii de confort, Comisia se limitează să arate că scrisoarea menționată nu a fost prezentată în mod util în cursul procedurii oficiale de investigare, astfel încât instituția menționată nu a putut să o examineze în mod mai aprofundat și, dacă ar fi fost cazul, să o integreze mai mult în analiza sa.

205 În continuare, cu privire la măsura 2, motivul potrivit căruia Comisia ar fi motivat insuficient majorarea totală cu 800 de puncte de bază în raport cu rata de referință ar trebui respins în temeiul considerentelor (88)-(91) ale deciziei atacate. O analiză separată a diferitelor riscuri ar fi fost necesară pentru determinarea diferenței exacte dintre dobânzile care ar fi fost datorate în condițiile pieței în lipsa măsurii 2 și dobânzile plătite efectiv. Majorarea pe care a aplicat-o ar fi inferioară celei vizate în situații similare în cadrul studiului.

206 În raport cu motivul potrivit căruia Comisia ar fi ținut seama insuficient de contractul de cesiune a beneficiilor și de modalitățile de compensare a lichidităților în cadrul grupului, s-ar fi impus să se răspundă din nou că adoptă decizia pe baza datelor pe care le are la dispoziție la încheierea procedurii oficiale de investigare. Totuși, în cursul procedurii administrative, Republica Federală Germania nu ar fi invocat „cash pool" menționat.

207 În cele din urmă, cu privire la măsura 3, Comisia face trimitere la observațiile sale referitoare la calcularea elementului de ajutor al măsurilor 1 și 2.

208 Drept răspuns la motivele formulate de MB Immobilien și de MB System cu privire la cuantumul majorării cu 300 de puncte de bază pentru insuficiența garanțiilor, Comisia arată că în decizia atacată a enumerat și a examinat fiecare dintre garanțiile constituite (datorii garantate cu ipoteci, cesiuni de creanțe, transfer al garanțiilor pentru mărfurile pe care întreprinderile din cadrul grupului le aveau în posesie și o fideiusiune solidară a proprietarului Biria GmbH). Or, ulterior examinării acestora, Comisia ar fi ajuns la concluzia că garanțiile Biria GmbH erau de mai bună calitate decât cele ale Saschsen Zweirad, motiv pentru care nu ar fi aplicat decât o majorare cu 300 de puncte de bază pentru insuficiența garanțiilor (față de 400 de puncte de bază în cazul măsurii 2).

Aprecierea Tribunalului

209 Întinderea examinării de către Tribunal a legalității deciziei atacate în raport cu obligația de motivare a fost amintită la punctul 180 de mai sus.

210 De asemenea, cu titlu introductiv, trebuie subliniat faptul că argumentul reclamanților confundă motivarea sub aspectul formei cu aprecierea privind fondul. În această privință, se impune să se amintească jurisprudența potrivit căreia obligația de motivare constituie o normă fundamentală de procedură, care trebuie distinsă de problema temeiniciei motivării, aceasta din urmă fiind o componentă a legalității pe fond a actului în litigiu. Motivele și argumentele care urmăresc contestarea temeiniciei acestui act sunt, așadar, ineficiente în cadrul unui motiv întemeiat pe nemotivare sau pe motivarea insuficientă (Hotărârea Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 79).

211 În lumina acestei jurisprudențe, se impune să se examineze dacă s-a motivat de către Comisie în măsură suficientă modul în care aceasta a calculat elementele de ajutor.

212 În ce privește, mai întâi, argumentul MB Immobilien și al MB System, potrivit căruia Comunicarea privind ratele de referință nu aduce nicio justificare a majorării cu 400 de puncte de bază pe care o propune pentru prima de risc, trebuie arătat că aceasta se limitează efectiv la a stipula că rata de referință reprezintă un plafon minim „care poate fi majorat în situații care implică riscuri speciale (de exemplu, o întreprindere aflată în dificultate sau absența garanțiilor solicitate în mod normal de bănci)" și că, în asemenea situații, „prima se poate ridica la 400 de puncte de bază sau mai mult, în cazul în care nicio bancă privată nu ar fi acceptat acordarea creditului". Prin urmare, se impune constatarea că, în ce privește acest aspect, Comunicarea privind ratele de referință este puțin dezvoltată și nu poate fi suficientă prin ea însăși pentru motivarea unui calcul al primei de risc într-o speță. În consecință, se impune examinarea modului în care Comisia a explicat aplicarea acesteia în decizia atacată.

213 În ce privește determinarea elementelor de ajutor în speță, și în special a nivelului primei de risc, privind măsura 1, în considerentul (86) al deciziei atacate, după o evocare a principiilor enunțate în Comunicarea privind ratele de referință și a situației de dificultate financiară a Bike Systems, Comisia arată următoarele:

„[...] În cazul de față, Comisia consideră că Bike Systems ar fi avut de plată o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata de referință plus o primă de 400 de puncte de bază, deoarece se afla în dificultate, la care se adaugă alte 400 de puncte de bază din cauza lipsei garanției. Aceasta ia în calcul alte 200 de puncte de bază din cauza priorității scăzute a participației pasive în eventualitatea intrării în stare de insolvabilitate. Această condiție respectă indicațiile cuprinse în comunicarea Comisiei cu privire la metoda de stabilire a ratei de referință și a ratei de actualizare, care prevede că în situații ce implică un risc special (de exemplu, o întreprindere aflată în dificultate sau în cazul în care nu este furnizată garanția solicitată în mod normal de bănci), prima poate fi egală cu sau poate depăși 400 de puncte de bază. Elementul de ajutor al participației pasive este egal cu diferența dintre rata dobânzii de referință plus 1 000 de puncte de bază și remunerația reală acordată pentru participația pasivă."

214 În ce privește măsurile 2 și 3, în considerentele (90)-(93) ale deciziei atacate Comisia arată următoarele:

„(90) [... Sachsen Zweirad] și Biria GmbH erau societăți în dificultate la momentul acordării garanțiilor. Împrumutul și garanția acordate [Sachsen Zweirad] implicau riscuri suplimentare deoarece garanția furnizată era foarte mică. Garanția pentru împrumutul acordat [Sachsen Zweirad] a fost garantată numai printr-o garanție absolută («selbstschuldnerische Bürgschaft») [a se citi «consta numai dintr-o fideiusiune solidară»] furnizată de societățile din cadrul grupului. Valoarea economică a acestui tip de garanție generală este foarte scăzută.

(91) Prin urmare, în cazul de față, Comisia consideră că, fără garanție, [Sachsen Zweirad] ar fi trebuit să plătească o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata de referință plus 400 de puncte de bază, deoarece se afla în dificultate, la care se adaugă alte 400 de puncte de bază din cauza garanției foarte mici. Elementul de ajutor al garanției este egal cu diferența dintre rata de referință plus 800 de puncte de bază și rata reală la care a fost acordat împrumutul garantat.

(92) În ceea ce privește împrumutul și garanția acordate Biria GmbH, garanția furnizată avea o valoare economică mai mare decât aceea a garanției acordate [Sachsen Zweirad]. Cu toate acestea, garanția tot este mai mică decât cea solicitată în mod normal. Garanția către Biria GmbH este garantată prin ipotecă de prim rang asupra proprietății Bike Systems, în valoare de 15 milioane [de euro]. Ipoteca este totuși subordonată unui alt împrumut de 2 milioane [de euro]. [Această] ipotecă de prim rang acoperă puțin peste 50 % din suma totală a împrumutului. Alte forme de garanție (ipoteci, cesiune de creanțe, cesiune de bunuri materiale în posesia societăților din cadrul grupului și garanții absolute din partea [a se citi «ipoteci, cesiune de creanțe, transfer al garanțiilor pentru mărfurile pe care întreprinderile din cadrul grupului le aveau în posesie și o fideiusiune solidară a»] proprietarului Biria GmbH) aveau o valoare economică foarte scăzută.

(93) În consecință, Comisia consideră că, fără garanție, Biria GmbH ar fi trebuit să plătească o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata de referință plus 400 de puncte de bază, deoarece era o societate aflată în dificultate, la care se adaugă alte 300 de puncte de bază din cauza garanției foarte scăzute [a se citi «garanției scăzute»] (comparativ cu prima de 400 de puncte de bază pentru garanția acordată [Sachsen Zweirad] din cauza garanției foarte scăzute). Elementul de ajutor al garanției este egal cu diferența dintre rata de referință plus 700 de puncte de bază și rata reală la care au fost acordate împrumuturile garantate."

215 Este adevărat că aceste explicații ale Comisiei cuprind de fiecare dată o descriere a metodei de calcul alese, respectiv utilizarea unei rate de referință asociate cu majorări forfetare justificate de situația dificilă a întreprinderii în cauză și de lipsa garanțiilor sau de valoarea redusă a acestora. Metoda de calcul menționată este conformă Comunicării privind ratele de referință, care este un document publicat și a cărui pertinență nu este contestată de reclamanți, precum și practicii constante a Comisiei, potrivit acesteia, fără a fi contestată de reclamanți cu privire la acest aspect.

216 Contrar susținerilor reclamanților, decizia atacată nu este afectată de nemotivare în ce privește concluziile Comisiei privind lipsa garanțiilor sau valoarea redusă a acestora. Astfel, Comisia a analizat în mod aprofundat situația financiară a întreprinderilor beneficiare în cauză în considerentele (59)-(78) ale deciziei atacate. Pe de altă parte, în ce privește măsura 1, reiese de la punctele 113-119 de mai sus că nu a fost săvârșită

nicio nelegalitate de către Comisie atunci când nu a inclus scrisoarea de confort în analiză. În ce privește măsura 2, considerentul (90) al deciziei atacate arată garanția care era disponibilă și motivul pentru care valoarea sa a fost considerată redusă. În sfârșit, considerentul (92) al deciziei atacate menționează, în ce privește măsura 3, existența unei ipoteci prioritare care nu acoperă decât puțin peste 50 % din totalitatea împrumutului și califică valoarea economică a celorlalte garanții disponibile drept redusă. Astfel, având în vedere raportul dintre garanția principală luată în considerare de Comisie și calificarea drept redusă a valorii economice a celorlalte garanții și procentul din împrumut garantat cu garanția principală, menționate la finalul considerentului (92) al deciziei atacate, trebuie să se considere că nu se poate vorbi despre o nemotivare care ar afecta concluzia Comisiei cu privire la nivelul redus al garanției pentru măsura 3.

217 Totuși, se impune constatarea că reclamanții arată în mod întemeiat că nu există niciun indiciu cu privire la cumulul riscurilor în Comunicarea privind ratele de referință, chiar dacă acest cumul nu este exclus. În plus, analiza Comisiei nu cuprinde nicio trimitere la practica piețelor financiare cu privire la acest aspect, astfel încât nu reiese cu claritate raportul dintre majorările adoptate de Comisie și situația specifică a celor trei întreprinderi în cauză, iar alegerea majorărilor adoptate are, cel puțin în aparență, un caracter aleatoriu.

218 Prin urmare, Tribunalul consideră că ar fi trebuit să se explice de către Comisie recurgerea la prime suplimentare, precum și nivelul acestora prin intermediul unei analize a practicii pieței pentru a permite reclamanților să repună în discuție caracterul adecvat al majorărilor din speță, iar Tribunalului să controleze legalitatea acestora.

219 În cadrul procedurii desfășurate în fața Tribunalului, pentru mai multe precizări în această privință, Comisia a făcut trimitere la studiu, fără a oferi totuși o motivare suplimentară cu această ocazie. Studiul menționat propune pentru situații analoge celor din speță o majorare conformă notării întreprinderii în cauză în raport cu soliditatea financiară a acesteia și o majorare suplimentară pe baza nivelului garanțiilor oferite. Studiul ajunge la niveluri de majorare de până la 1 650 de puncte pentru întreprinderi cu un profil de risc dezavantajos și care nu oferă decât un nivel redus al garanțiilor.

220 Se impune constatarea că aceste explicații suplimentare ale Comisiei care fac trimitere la diferite profiluri de risc ale societăților și la garanțiile de care dispun acestea, raportate la ratele majorărilor care le corespund în mod obișnuit așază într-un context concret nivelurile primelor adoptate în speță, plasându-le într-un cadru de comparație mai larg și conferindu-le obiectivitate.

221 Reclamanții arată totuși în mod întemeiat că studiul nu poate fi luat în considerare drept motivare a deciziei atacate, deoarece aceasta nu face trimitere la studiu, despre care reclamanții nici nu aveau cunoștință. Or, trebuie amintit că, în principiu, motivarea trebuie comunicată persoanei interesate în același timp cu decizia cauzatoare de prejudiciu. Nemotivarea nu poate fi compensată prin faptul că persoana interesată află motivele deciziei în cursul procedurii în fața instanțelor Uniunii Europene (Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctul 463, Hotărârile Tribunalului din 12 decembrie 1996, Rendo și alții/Comisia, T-16/91, Rec., p. II-1827, punctul 45, și Corsica Ferries France/Comisia, punctul 104 de mai sus, punctul 287).

222 În aceste împrejurări, Tribunalul consideră că decizia atacată este afectată de nemotivare în ce privește considerațiile esențiale care au condus Comisia la alegerea nivelului primelor de risc aplicabile măsurilor 1, 2 și 3, astfel încât nu sunt îndeplinite cerințele articolului 253 CE.

223 Motivele reclamanților întemeiate pe nemotivarea în această privință trebuie, așadar, admise. Prin urmare, Tribunalul nu este în măsură să se pronunțe cu privire la argumentele referitoare la temeinicia deciziei atacate în raport cu nivelul primelor de risc aplicabile măsurilor 1, 2 și 3.

224 Pe de altă parte, Tribunalul consideră că, în economia generală a deciziei atacate, calculul elementelor de ajutor din cauză are o importanță esențială și că, în consecință, se impune anularea în întregime a deciziei atacate.

225 Rezultă din toate cele de mai sus că se impune anularea deciziei atacate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

226 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții în cauzele T-102/07 și T-120/07, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii referitoare la măsurile provizorii din cauza T-120/07, conform concluziilor reclamanților.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Anulează Decizia 2007/492/CE a Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind ajutorul de stat C 38/2005 (ex NN 52/2004) acordat de Germania grupului Biria.

2) Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii referitoare la măsurile provizorii din cauza T-120/07.

Czúcz Labucka O'Higgins

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 3 martie 2010.

Semnături

Cuprins

Cadrul juridic și istoricul cauzei ..... II - 591

1. Reglementarea comunitară ..... II - 591
2. Schema de ajutoare aprobată ..... II - 596
3. Întreprinderile în cauză ..... II - 599
4. Măsurile în cauză ..... II - 600
5. Procedura administrativă ..... II - 601
6. Decizia atacată ..... II - 603

Procedura și concluziile părților ..... II - 605

În drept ..... II - 607

1. Cu privire la motivele întemeiate pe neaplicarea definiției noțiunii de întreprindere aflată în dificultate care figurează în cuprinsul măsurii adecvate E 16/94 ..... II - 608

   Argumentele părților ..... II - 608

   Aprecierea Tribunalului ..... II - 613

2. Cu privire la motivele referitoare la calificarea întreprinderilor beneficiare drept întreprinderi aflate în dificultate ..... II - 620

   Cu privire la problema dacă Bike Systems era o întreprindere aflată în dificultate în martie 2001 ..... II - 621

      Argumentele părților ..... II - 621

      Aprecierea Tribunalului ..... II - 623

   Cu privire la problema dacă Sachsen Zweirad și Biria GmbH erau întreprinderi aflate în dificultate în martie și, respectiv, în decembrie 2003 ..... II - 631

      Cu privire la cadrul de apreciere a situației întreprinderilor beneficiare ale măsurilor 2 și 3 ..... II - 631

         — Argumentele părților ..... II - 631

         — Aprecierea Tribunalului ..... II - 634

Cu privire la aprecierea situației Sachsen Zweirad ..... II - 637

— Argumentele părților ..... II - 637

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 638

Cu privire la aprecierea situației Biria GmbH ..... II - 644

— Argumentele părților ..... II - 644

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 646

3. Cu privire la motivele întemeiate pe nemotivare ..... II - 651

Cu privire la nemotivarea în ce privește neaplicarea măsurii adecvate E 16/94 și diferența existentă față de Liniile directoare din 1999 ..... II - 652

Argumentele părților ..... II - 652

Aprecierea Tribunalului ..... II - 653

Cu privire la nemotivarea în ce privește determinarea elementului de ajutor ..... II - 654

Argumentele părților ..... II - 654

Aprecierea Tribunalului ..... II - 662

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 667